

๒๕๖๓

คู่มือการปฏิบัติงาน(Work Manual) การดำเนินงานสถานศึกษาปลอดบุหรี่และสุรา

รัฐกาญจน์ ยานะไธ

สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ ๔ จังหวัดสระบุรี

17/4/2563

คู่มือการปฏิบัติงาน

(Work Manual)

การดำเนินงานสถานศึกษาปลอดบุหรี่

และสุรา

โดย

นางสาวรัฐกาญจน์ ยานะโส

กลุ่มโรคไม่ติดต่อ

สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ ๔ จังหวัดสระบุรี

สารบัญ

หัวข้อ	หน้า
๑. วัตถุประสงค์.....	๑
๒. ขอบเขต	๑
๓. นิยามศัพท์เฉพาะ / คำจำกัดความ.....	๒
๔. หน้าที่ความรับผิดชอบ	๒
๕. การตรวจเอกสาร.....	๓
๖. ผังกระบวนการปฏิบัติงาน (WORK FLOW)	๔
๗. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	๕
๘. แนวทางในการปฏิบัติของบุคลากร	๖
๙. มาตรฐานคุณภาพงาน.....	๑๐
๑๐. ระบบติดตามประเมินผล	๑๑
๑๑. เอกสารที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน.....	๑๑
๑๒. แบบฟอร์มที่ใช้.....	๑๑
๑๓. ปัญหาสำคัญในการปฏิบัติงานและวิธีการแก้ไข.....	๑๒
๑๔. บรรณานุกรม.....	๑๒
ภาคผนวก	
ก. ตัวอย่างแบบฟอร์ม	๑๔
ข. กฎระเบียบ/คำสั่ง	๒๔
ค. บันทึกที่เกี่ยวข้อง	๓๒
ง. ประวัติของผู้จัดทำ	๓๘

คู่มือการปฏิบัติงาน การดำเนินงานสถานศึกษาปลอดบุหรี่และสุรา

๑. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้ส่วนราชการมีคู่มือการปฏิบัติงานที่ชัดเจน อย่างเป็นลายลักษณ์อักษร ที่แสดงถึงรายละเอียดขั้นตอนการปฏิบัติงานของกิจกรรม/กระบวนการต่างๆ ของหน่วยงาน และสร้างมาตรฐานการปฏิบัติงานที่มุ่งไปสู่การบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดผลงานที่ได้มาตรฐานเป็นไปตามเป้าหมาย ได้ผลิตผลหรือการบริการที่มีคุณภาพ และบรรลุข้อกำหนดที่สำคัญของกระบวนการ

๒. เพื่อเป็นหลักฐานแสดงวิธีการทำงานที่สามารถถ่ายทอดให้กับผู้เข้ามาปฏิบัติงานใหม่ พัฒนาให้การทำงานเป็นมืออาชีพ และใช้ประกอบการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร รวมทั้งแสดงหรือเผยแพร่ให้กับบุคคลภายนอก หรือผู้ใช้บริการ ให้สามารถเข้าใจและใช้ประโยชน์จากกระบวนการที่มีอยู่เพื่อขอรับบริการที่ตรงกับความต้องการ

๓. เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ปฏิบัติงานควบคุมปัจจัยเสี่ยงสุราและบุหรี่ กลุ่มโรคไม่ติดต่อ สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ ๔ จังหวัดสระบุรี กรมควบคุมโรค

๒. ขอบเขต

คู่มือการปฏิบัติงานนี้ ใช้ในการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดบุหรี่ สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ ๔ จังหวัดสระบุรี ครอบคลุมขั้นตอนการรับสมัครสถานศึกษาปลอดบุหรี่และสุรา การตรวจสอบเอกสารรายงานหรือเอกสารนำเสนอหรือคลิปวิดีโอ การส่งเอกสารรายงานหรือเอกสารนำเสนอหรือคลิปวิดีโอให้คณะกรรมการพิจารณาลงคะแนน การรวบรวมคะแนน การขออนุมัติจัดซื้อจัดจ้างทำประกาศนียบัตร การขออนุมัติเบิกจ่ายเงินรางวัล และส่งให้กลุ่มบริหารทั่วไป การดำเนินการตามขั้นตอนจัดซื้อจัดจ้าง งานพัสดุทำประกาศนียบัตร ,การเงินดำเนินการจัดทำเช็คเงินรางวัล การทำหนังสือส่งประกาศนียบัตร เพื่อขอให้อธิบดีกรมควบคุมโรคเป็นผู้ลงนาม การทำหนังสือประกาศผล ส่งประกาศนียบัตรและเช็คเงินรางวัลทางไปรษณีย์ การทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานส่งผอ.สคร.๔ สระบุรี และสคอ.

๓. นิยามศัพท์เฉพาะ / คำจำกัดความ

- **สคร.๔ สระบุรี** คือ สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ ๔ จังหวัดสระบุรี
- **กลุ่มโรคไม่ติดต่อ** คือ กลุ่มโรคไม่ติดต่อ สคร. ๔ สระบุรี
- **ผอ.** คือ ผู้อำนวยการ สคร. ๔ สระบุรี
- **รอง ผอ.** คือ รองผู้อำนวยการ สคร. ๔ สระบุรี
- **สพฐ** คือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- **สสจ.** คือ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ในเขตสุขภาพ ๔ ได้แก่ จังหวัดนนทบุรี จังหวัดปทุมธานี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดสระบุรี จังหวัดลพบุรี จังหวัดอ่างทอง จังหวัดนครนายก จังหวัดสิงห์บุรี
- **ผู้ว่าราชการจังหวัด** คือ ผู้ว่าราชการของจังหวัดในเขตสุขภาพ ๔ ได้แก่ จังหวัดนนทบุรี จังหวัดปทุมธานี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดสระบุรี จังหวัดลพบุรี จังหวัดอ่างทอง จังหวัดนครนายก จังหวัดสิงห์บุรี
- **สคอ.** คือ สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
- **กคย.** คือ กองงานคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ
- **สสส.** คือ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ
- **สถานศึกษาปลอดบุหรี่และสุรา** หมายถึง โรงเรียนประถม โรงเรียนมัธยม อาชีวศึกษา ในเขตสุขภาพ ๔ ได้แก่ จังหวัดนนทบุรี จังหวัดปทุมธานี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดสระบุรี จังหวัดลพบุรี จังหวัดอ่างทอง จังหวัดนครนายก จังหวัดสิงห์บุรี ที่สมัครเข้าร่วมกิจกรรมสถานศึกษาปลอดบุหรี่และสุรา
- **คณะกรรมการฯ** หมายถึง คณะกรรมการพิจารณาให้คะแนนสถานศึกษาปลอดบุหรี่และสุรา ประกอบด้วย สคร.๔ สระบุรี, สคอ., กคย., สสส., สพฐ.

๔. หน้าที่ความรับผิดชอบ

๔.๑ ผอ.สคร.๔ สระบุรี มีหน้าที่ พิจารณามอบหมายงาน พิจารณารายงานผลของการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดบุหรี่และสุรา อนุมัติหนังสือขอให้อธิบดีลงนามในประกาศนียบัตร ที่จัดทำโดยกลุ่มโรคไม่ติดต่อ และพิจารณาลงนามในใบเสนอราคา อนุมัติการจ่ายเช็ครางวัลสำหรับสถานศึกษาปลอดบุหรี่และสุราที่ได้รับรางวัล ที่จัดทำโดยกลุ่มบริหารทั่วไป

๔.๒ รอง ผอ.สคร.๔ สระบุรี มีหน้าที่ พิจารณาลงนามและเสนอเอกสารแก่ ผอ.สคร.๔ สระบุรี ได้แก่ รายงานผลของการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดบุหรี่และสุรา ขออนุมัติให้อธิบดีลงนามในประกาศนียบัตร ที่จัดทำโดยกลุ่มโรคไม่ติดต่อ และพิจารณาลงนามในใบเสนอราคา อนุมัติเช็ครางวัลสำหรับสถานศึกษาปลอดบุหรี่และสุราที่ได้รับรางวัล ที่จัดทำโดยกลุ่มบริหารทั่วไป

๔.๓ หัวหน้ากลุ่มบริหารทั่วไป มีหน้าที่ พิจารณาลงนามและเสนอเอกสารแก่รอง ผอ.สคร.๔ สระบุรี ได้แก่ รายงานผลของการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดบุหรี่และสุรา ขออนุมัติให้อธิบดีลงนามใน

ประกาศนียบัตร ที่จัดทำโดยกลุ่มโรคไม่ติดต่อ และพิจารณาผลงานในใบเสนอราคา อนุมัติเช็ครางวัลสำหรับสถานศึกษาปลอดบุหรี่และสุราที่ได้รับรางวัล ที่จัดทำโดยกลุ่มบริหารทั่วไป

๔.๔ หัวหน้ากลุ่มโรคไม่ติดต่อ มีหน้าที่ มอบหมายเจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินการประสานงานการรับสมัครเจ้าหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบเอกสารรายงานและวิเคราะห์ผลการให้คะแนน เจ้าหน้าที่ผู้จัดทำเอกสารเจ้าหน้าที่ผู้ประสานงาน และพิจารณาเสนอเอกสารแก่รองผอ.สคร.๔ สระบุรี ได้แก่ ได้แก่ รายงานผลของการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดบุหรี่และสุรา ขออนุมัติให้อธิบดีลงนามในประกาศนียบัตร ที่จัดทำโดยกลุ่มโรคไม่ติดต่อ

๔.๕ เจ้าหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบเอกสารรายงานและวิเคราะห์ผลการให้คะแนน มีหน้าที่ ตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของเอกสารรายงาน,เอกสารนำเสนอ,คลิปวีดีโอจากสถานศึกษาที่สมัครเข้าร่วมกิจกรรม ส่งเอกสารรายงาน,เอกสารนำเสนอ,คลิปวีดีโอจากสถานศึกษาที่สมัครเข้าร่วมกิจกรรม ให้คณะกรรมการลงคะแนน ตรวจสอบความถูกต้องของการให้คะแนน วิเคราะห์ข้อมูลผลการให้คะแนน

๔.๖ เจ้าหน้าที่ผู้จัดทำเอกสาร มีหน้าที่ จัดทำหนังสือรับสมัครสถานศึกษาปลอดบุหรี่และสุราส่งไปยัง สสจ.จัดเตรียมเอกสารราชการที่ต้องใช้ประสานงานภายใน สคร.๔ สระบุรี ได้แก่ เอกสารอนุมัติไปราชการ อนุมัติใช้รถยนต์ราชการ และเอกสารประสานงานภายนอก สคร.๔ สระบุรี ได้แก่ ใบเสนอราคา แจ้งผลการประกวดสถานศึกษาปลอดบุหรี่และสุรา หนังสือขอให้อธิบดีลงนามในประกาศนียบัตร และอื่นๆ โดยทุกฉบับเสนอหัวหน้ากลุ่มโรคไม่ติดต่อ

๔.๗ เจ้าหน้าที่ผู้ประสานงาน มีหน้าที่ ประสานงานการรับสมัครสถานศึกษาปลอดบุหรี่และสุราประสานงานหน่วยงานภายใน สคร.๔ สระบุรี ได้แก่ กลุ่มบริหารทั่วไป และหน่วยงานภายนอก สคร.๔ สระบุรี ได้แก่ สสจ., สพฐ., สคอ., กคย. ,สสส.

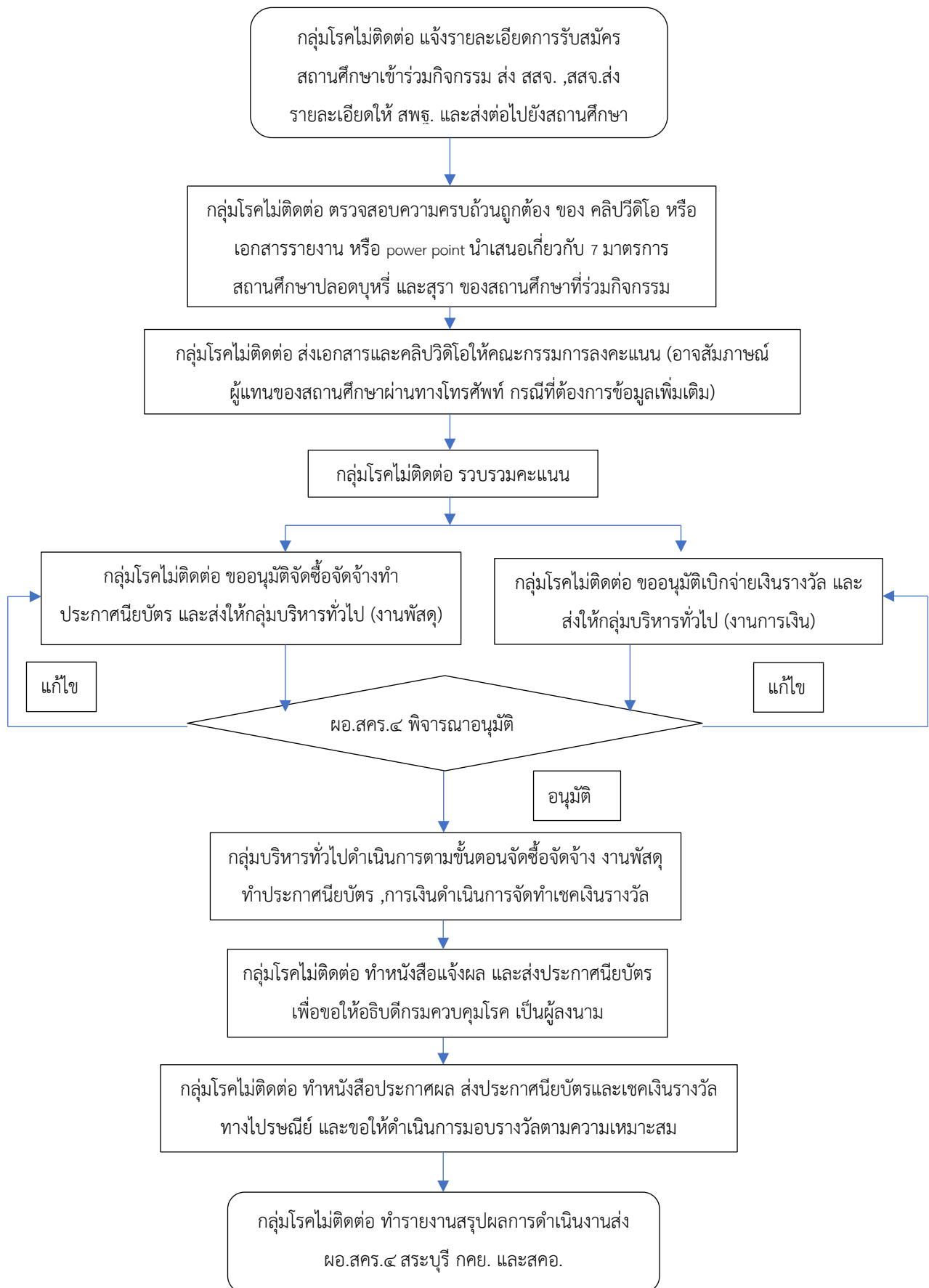
๔.๘ คณะกรรมการพิจารณาคะแนน มีหน้าที่ พิจารณาคะแนนตามมาตรการสถานศึกษาปลอดบุหรี่และสุรา

๕. การตรวจเอกสาร

๕.๑ คณะกรรมการพิจารณาคะแนน ให้คะแนนสถานศึกษาปลอดบุหรี่และสุรา ตามมาตรการสถานศึกษาปลอดบุหรี่ ๗ มาตรการ ซึ่งจัดทำโดยกองงานคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ และมาตรการสถานศึกษาปลอดสุรา ๗ มาตรการ ซึ่งจัดทำโดยสำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

๕.๒ เจ้าหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบเอกสารรายงานและวิเคราะห์ผลการให้คะแนน ตามแบบประเมิน ๗ มาตรการสถานศึกษาปลอดบุหรี่และสุรา

๖. ผังกระบวนการปฏิบัติงาน (Work Flow) การคัดเลือกสถานศึกษาต้นแบบปลอดบุหรี่และสุรา

๗. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

ลำดับที่	ผังขั้นตอนการดำเนินงาน	รายละเอียดงาน	เวลาดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ	เอกสารที่เกี่ยวข้อง
๑		กลุ่มโรคไม่ติดต่อรับสมัครสถานศึกษาปลอดบุหรี่และสุรา	๑ เดือน	จนท.NCD	หนังสือราชการ,
๒		กลุ่มโรคไม่ติดต่อตรวจสอบเอกสารรายงาน หรือเอกสารนำเสนอ หรือคลิปวิดีโอ	๓ วันทำการ	จนท.NCD	หนังสือราชการ,แบบประเมินสถานศึกษาปลอดบุหรี่และสุรา
๓		กลุ่มโรคไม่ติดต่อ ส่งเอกสารรายงาน หรือเอกสารนำเสนอ หรือคลิปวิดีโอ ให้คณะกรรมการพิจารณาลงคะแนน	๗ วันทำการ	จนท.NCD	หนังสือราชการ,แบบประเมินสถานศึกษาปลอดบุหรี่และสุรา
๔		กลุ่มโรคไม่ติดต่อ รวบรวมคะแนน	๓ วันทำการ	จนท.NCD	แบบประเมินสถานศึกษาปลอดบุหรี่และสุรา
๕		กลุ่มโรคไม่ติดต่อ ขออนุมัติจัดซื้อจัดจ้างทำประกาศนียบัตร ขออนุมัติเบิกจ่ายเงินรางวัล และส่งให้กลุ่มบริหารทั่วไป	๗ วันทำการ	จนท.NCD	หนังสือราชการ,ใบเสนอราคา, หนังสือขออนุมัติเช็คเงินรางวัล
๖		ผอ.สคร.๔ พิจารณาอนุมัติ	๓ วันทำการ	จนท.บริหาร	หนังสือราชการจัดซื้อจัดจ้าง,ขออนุมัติเช็คเงินรางวัล
๗		กลุ่มบริหารทั่วไปดำเนินการตามขั้นตอนจัดซื้อจัดจ้าง งานพัสดุ ทำประกาศนียบัตร ,การเงินดำเนินการจัดทำเช็คเงินรางวัล	ภายใน ๓๐ วันทำการ หลังขั้นตอนที่ ๔	จนท.บริหาร	เอกสารการการจัดซื้อจัดจ้าง, เอกสารการเงิน
๘		กลุ่มโรคไม่ติดต่อ ทำหนังสือส่งประกาศนียบัตร เพื่อขอให้อธิบดีกรมควบคุมโรค เป็นผู้ลงนาม	๓ วันทำการ	จนท.NCD	หนังสือราชการ ประกาศนียบัตร
๙		กลุ่มโรคไม่ติดต่อ ทำหนังสือประกาศผล ส่งประกาศนียบัตร และเช็คเงินรางวัลทางไปรษณีย์	๓ วันทำการ	จนท.NCD	หนังสือราชการ ประกาศนียบัตรเช็คเงินรางวัล
๑๐		กลุ่มโรคไม่ติดต่อ ทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานส่งผอ.สคร.๔ สระบุรี กคย. และสคอ.	ภายใน ๓๐ วันทำการ หลังขั้นตอนที่ ๗	จนท.NCD	สรุปรายงานผลการดำเนินงาน

๘. แนวทางในการปฏิบัติของบุคลากร

๘.๑ ขั้นตอนในการวางแผนและการดำเนินงาน

๘.๑.๑ การเตรียมการก่อนเริ่มต้นดำเนินการ ได้แก่

- ๑) การเตรียมผู้บริหารองค์การและหัวหน้างานที่เกี่ยวข้อง
- ๒) การเตรียมทีมงานผู้รับผิดชอบการนำรูปแบบไปดำเนินการ
- ๓) ร่างแผนปฏิบัติการโดยฝ่ายแผนงาน แล้วนำเสนอทีมงาน
- ๔) เสนอแผนปฏิบัติการ เพื่อเสนอต่อจากหัวหน้างานกลุ่มโรคไม่ติดต่อ และเสนอต่อไปยังรองผอ.สคร.๔ สระบุรี และขออนุมัติจากผอ.สคร.๔ สระบุรี โดยมีการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ
- ๕) แจกจ่ายแผนที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไข และอนุมัติแล้วไปยังผู้ที่เกี่ยวข้อง

๘.๑.๒ ดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ (Operation Plan)

๘.๑.๓ ติดตาม และ ประเมินผลการดำเนินงาน ทั้ง Formative Evaluation และ Summative Evaluation

๘.๑.๔ สรุปผลการดำเนินงาน และจัดทำรายงานผลนำรูปแบบไปดำเนินการฉบับสมบูรณ์

๘.๑.๕ นำเสนอผลการดำเนินงานต่อผู้บริหาร

๘.๑.๖ ปรับปรุงและพัฒนารูปแบบอย่างต่อเนื่อง (Continuous Model Development)

๘.๒ วิธีการปฏิบัติงานของบุคลากรในการให้บริการ

๑) การเตรียมพร้อมก่อนเริ่มงานประจำวัน ดำเนินการ ดังนี้

๑.๑) การเตรียมพร้อมด้านผู้ให้บริการ ตรวจสอบการเตรียมความพร้อมของตนเอง ให้มีความพร้อมด้านร่างกาย การแต่งกาย หน้าตา และด้านอารมณ์ จะต้องสร้างความรู้สึกให้การยอมรับว่าเป็นบุคคลหรือคณะบุคคลที่น่าเชื่อถือ ยกย่องไม่มีข้อน่ารังเกียจในเรื่องบุคลิกภาพและกิริยามารยาทบุคลากรมีคุณภาพทำงานมีประสิทธิภาพ กระตือรือร้น รวดเร็ว ว่องไว พุดจาสุภาพนุ่มนวล โดยใช้พฤติกรรม “๔ส” (กองวิชาการและแผนงาน กลุ่มงานวิจัยและประเมินผล เทศบาลนครเชียงใหม่, ๒๕๖๓) ในการวางตัว ดังต่อไปนี้

- สง่า ให้ความรู้สึกประทับใจเมื่อแรกเห็น เดิน ยืน นั่ง ตัวตรง ไม่หลุกหลิก ใบหน้า กลี้งกล่า ผมเผ้าเรียบร้อย

- สะอาด อาน้ำชำระร่างกาย แต่งกายเรียบร้อย ไม่มีกลิ่นน่ารังเกียจ ดูแลหน้าตา ทรงผม เล็บมือให้สะอาดอยู่เสมอ ก่อนออกจากบ้านควรสำรวจตัวเองว่าดูเรียบร้อยหรือยัง การแต่งกายเสื้อผ้าที่สวมใส่มีความเหมาะสมกับรูปร่างและบุคลิกลักษณะของตนเองและสถานที่

- สุภาพ มีกิริยามารยาทที่ดี พุดด้วยถ้อยคำที่น่าฟัง ไม่ส่งเสียงดังเอะอะ

- สงบ รับฟังคำบ่นจากประชาชน หลีกเลี่ยงการโต้เถียง ดำเนินไม่พูดเพื่อเจอไร้สาระ

๑.๒) การเตรียมพร้อมด้านสถานที่ จะต้องสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อยทั้งด้วยการสัมผัสและการมอง ซึ่งการรักษาความสะอาดเป็นสิ่งสำคัญ และมีการลงทุนที่ไม่มาก แต่ให้ผลคุ้มค่าที่สุด จึงต้องมีการจัดสถานที่และ อุปกรณ์สำนักงานให้เป็นระเบียบ มีป้ายบอกชื่อหน่วยงาน ชื่อตำแหน่ง บอกเวลาเปิด-ปิดทำการ วิธีติดต่อกันแผนกต่าง ๆ

๑.๓) การเตรียมพร้อมด้านวัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยี เตรียมวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ และเทคโนโลยีที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน ให้พร้อม ตรวจสอบความพร้อมใช้ ครบถ้วน ถูกต้อง และสามารถนำมาใช้ได้อย่างครบถ้วน สมบูรณ์ ทั้งนี้ที่ที่ต้องการ ได้แก่ เอกสารรายงาน และข้อมูลต่างๆในคอมพิวเตอร์ รวมไปถึง อุปกรณ์ของใช้สำนักงานต่างๆ อาทิ เช่น เครื่องพิมพ์ (Printer) เครื่องสแกนเอกสาร เครื่องสำรองไฟ โทรศัพท์ เครื่องคำนวณ/เครื่องคิดเลข ปากกา ดินสอ ยางลบ ลวดเย็บกระดาษ อุปกรณ์ถอนลวดเย็บกระดาษ ตัวหนีบกระดาษ กระดาษโน้ต ฯลฯ

๑.๔) ด้านพฤติกรรมของผู้ให้บริการ (วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุพรรณบุรี, ๒๕๖๓) (ราชมงคลกรุงเทพ, ๒๕๖๓) (งานเลขานุการกิจและสภาคณาจารย์กองบริหารงานทั่วไป, ๒๕๖๓) ได้แก่

- ต้องมีความรู้ในงานที่ให้บริการ (Knowledge) ผู้ให้บริการต้องมีความรู้ในงานที่ตนรับผิดชอบที่สามารถตอบข้อซักถามจากผู้รับบริการได้อย่างถูกต้องและแม่นยำ ในเรื่องสิ่งนำเสนอประวัติองค์กร ระเบียบ นโยบายและวิธีการต่าง ๆ ในองค์กร เพื่อมิให้เกิดความผิดพลาดเสียหาย และ ต้องชวนขวนหาความรู้จาก เทคโนโลยีใหม่ๆ เพิ่มขึ้นอย่างสม่ำเสมอ

- มีความช่างสังเกต (Observe) จะต้องมึลักษณะเฉพาะตัวเป็นคนมีความช่างสังเกต เพราะหากมีการรับรู้ว่ามีบริการอย่างไรจึงจะเป็นที่พอใจของผู้รับบริการก็จะพยายามนำมาคิดสร้างสรรค์ให้เกิดบริการ ที่ดียิ่งขึ้น เกิดความพอใจและตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการได้มากยิ่งขึ้น

- ต้องมีความกระตือรือร้น (Enthusiasm) พฤติกรรมความกระตือรือร้น จะแสดงถึงความมีจิตใจในการต้อนรับ ให้ช่วยเหลือแสดงความหวังใย จะทำให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดี ในการช่วยเหลือผู้รับบริการ

- ต้องมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (Creative) ผู้ให้บริการควรมีความคิดใหม่ ไม่ควรยึดติดกับประสบการณ์หรือบริการที่ทำอยู่ เคยปฏิบัติมาอย่างไรก็ทำไปอย่างนั้นไม่มีการปรับเปลี่ยนวิธีการให้บริการ จึงควรมีความคิดใหม่ๆ ในการปฏิรูปร่างงานบริการได้ดี

- ต้องสามารถควบคุมอารมณ์ได้ (Emotional control) งานบริการเป็นงานที่ให้ความช่วยเหลือจากผู้อื่น ต้องพบปะผู้คนมากมายหลายชนชั้น มีการศึกษาที่ต่างกัน ดังนั้นกิริยามารยาทจากผู้รับบริการจะแตกต่างกัน เมื่อผู้รับบริการไม่ได้ตั้งใจ อาจจะถูกตำหนิพูดจากร้าวร้าว กิริยามารยาทไม่ดีซึ่งผู้ให้บริการต้องสามารถควบคุมสติอารมณ์ได้เป็นอย่างดี

- ต้องมีสติในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น (Calmness) ผู้รับบริการส่วนใหญ่จะติดต่อขอความช่วยเหลือตามปกติแต่บางกรณีผู้รับบริการที่มีปัญหาเร่งด่วน ผู้ให้บริการจะต้องสามารถวิเคราะห์ถึงสาเหตุและคิดหาวิธีในการแก้ไขปัญหาอย่างมีสติ อาจจะเลือกทางเลือกที่ดีที่สุดจากหลายทางเลือกในการให้บริการแก่ผู้รับบริการ

- มีทัศนคติต่องานบริการดี (Attitude) การบริการเป็นการช่วยเหลือ ผู้ทำงานบริการเป็นผู้ให้ จึงต้องมีความคิดความรู้สึกต่องานบริการในทางที่ชอบ และเต็มใจที่จะให้บริการ

๑.๓) ด้านมารยาทการให้บริการ (วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุพรรณบุรี, ๒๕๖๓) (ราชมงคลกรุงเทพ, ๒๕๖๓) (งานเลขานุการกิจและสภาคณาจารย์กองบริหารงานทั่วไป, ๒๕๖๓) ได้แก่

- เมื่อมีผู้รับบริการเข้ามาควรสอบถามความต้องการของผู้รับบริการก่อนเสมอโดยใช้คำพูดสุสดีครับ/ค่ะ ต้องการติดต่อเรื่องอะไรครับ/ค่ะ พร้อมกับแนะนำชื่อ นามสกุล ตำแหน่งงาน พร้อมทั้งอำนวยความสะดวกผู้รับบริการด้วยความเต็มใจ

- ต้องมีกิริยาวาจาสุภาพ (Manner) กิริยาวาจาเป็นสิ่งที่แสดงออกจากความคิดความรู้สึก และส่งผลให้เกิดบุคลิกภาพที่ดี ดังนั้นเพื่อให้ผู้รับบริการมีความสบายใจที่จะติดต่อขอรับบริการ

- มีความสุภาพต่อเพื่อนร่วมงานและผู้รับบริการ มีหน้าตายิ้มแย้มแจ่มใสเสมอเมื่อมีผู้มารับบริการ ซึ่งใบหน้าและแววตาที่แสดงออกมานั้นจะเป็นเสน่ห์ที่ดึงดูดใจผู้รับบริการสิ่งแรกนั้นก็คือ การสบตากับผู้ที่มารับบริการที่แสดงออกถึงความเอาใจใส่และความปรารถนาที่จะสนทนาปราศรัยด้วยพร้อมที่จะช่วยเหลือ สร้างความเป็นกันเอง ซึ่งการมีสุขภาพจิตที่ดีจะช่วยทำให้เรามีใบหน้าและแววตาที่ดีและสดใสอยู่เสมอ

- มีการปราศรัยทักทายผู้มารับบริการก่อนเสมอและมีการให้บริการแก่ผู้รับบริการทุกคนด้วยความเสมอภาคและเท่าเทียมกันตามลำดับก่อน หลัง ในกรณีที่มีผู้รับบริการจำนวนมากทำให้เกิดการบริการที่ล่าช้าหรือมีข้อผิดพลาดใดๆ ต้องกล่าวคำว่าขอโทษเสมอ

- เทคนิคด้านการประสานงาน ติดตามงานกับหน่วยงานอื่น ควรมีการแสดงด้วยท่าทีที่เป็นมิตรภาพ มีทัศนคติที่ดีต่อการให้บริการ ให้เกียรติผู้กับเพื่อนร่วมงาน เปิดใจยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น และผู้รับบริการอยู่เสมอ เรียนรู้และพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลาด้วยการเป็นผู้ที่ใฝ่ศึกษาเรียนรู้เพื่อสร้างความรอบรู้และรู้รอบ ในงานบริการ ควรให้ความช่วยเหลือนอกภารกิจสามารถแนะนำบุคคลที่สามารถให้บริการในเรื่องอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องข้องกับงานของตนเองได้

- มารยาทการรับโทรศัพท์ เมื่อมีเสียงเรียกเข้าไม่ควรปล่อยให้เสียงโทรศัพท์ดังเกิน ๓ ครั้ง หากมีเหตุผลที่จำเป็นต้องรับโทรศัพท์ช้าและควรกล่าวคำทักทาย โดยพูดว่า “สวัสดีครับ/ค่ะ (ชื่อหน่วยงาน), (ชื่อผู้รับโทรศัพท์), รับสายครับ/ค่ะ เมื่อผู้รับบริการแจ้งความต้องการแล้วให้ผู้รับโทรศัพท์แจ้งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมารับสายโดยเร็ว กรณีเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องไม่อยู่หรือไม่สามารถรับโทรศัพท์ได้ให้ผู้รับโทรศัพท์สอบถาม

รายละเอียดต่าง ๆ จากผู้ที่โทรเข้ามา เช่น ชื่อผู้โทร เบอร์โทรศัพท์ติดต่อกลับ เรื่องที่ต้องการจะติดต่อเพื่อแจ้งให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทราบต่อไป

๒) การให้บริการเร่งด่วนตามลักษณะของผู้มารับบริการแต่ละคน (สมชาติ โตรักษา, ๒๕๕๖)
ดำเนินการ ดังนี้

๒.๑) ด้านบริการเร่งด่วน อาทิ เช่น จัดให้มีการให้บริการ “ในทันที” หากพบว่าผู้มารับบริการ มีภาวะความเร่งด่วนด้าน อารมณ์และความรู้สึก เป็นสำคัญ อาทิ เช่น ความตกใจ ความกังวลใจ

- วิเคราะห์ถึงสาเหตุ กรณีผู้รับบริการ มีปัญหาเร่งด่วน และคิดหาวิธีในการแก้ไข ปัญหาอย่างมีสติ โดยเลือกทางเลือกที่ดีที่สุดจากหลายทางเลือกในการให้บริการแก่ผู้รับบริการ

๒.๒) ด้านบรรเทาความรู้สึกที่กระวนกระวาย โกรธ ฯลฯ

- จัดให้มีเจ้าหน้าที่รับฟังความต้องการของผู้รับบริการ และ ประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ ความช่วยเหลือ คอยอำนวยความสะดวก

๒.๓) ด้านบริการเฉพาะบุคคล (You are somebody) เช่น บุคคล VIP

- เจ้าหน้าที่งานประชาสัมพันธ์ ติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่ภายในที่เกี่ยวข้อง คอยอำนวยความสะดวก ด้านการจัดเตรียมเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องไว้ล่วงหน้า

- ให้การต้อนรับ เวลาที่บุคคล VIP มาถึง และนำส่งไปยังสถานที่นัดพบ เช่น ห้องประชุม ห้องรับรอง ต่างๆ พร้อมอยู่ใกล้ชิด คอยอำนวยความสะดวก

- ติดต่อประสานงานผู้ที่เกี่ยวข้อง หรือผู้ที่ท่านต้องการเข้าพบ หากผู้อำนวยความสะดวกหรือผู้บริหารอยู่ สำนักงานฯ ให้แจ้งให้ท่านทราบด้วย ตามแต่กรณี

๒.๔) ด้านการเดินทางกลับ / การบอกลา เช่น

- หากเป็นโทรศัพท์ หรือ Application Line สอบถามความพึงพอใจ ก่อนจะวางสายหรือจบการสนทนา

- บอกเบอร์ประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หากผู้รับบริการต้องการหรือจำเป็นต้องได้รับ

- ให้ผู้รับบริการเอ่ยปากในการขอยุติการสนทนา ก่อน จึงค่อยกล่าวคำอำลา เช่น สวัสดี ยินดีให้บริการ เป็นต้น

๓) การดำเนินงานหลังจากผู้รับบริการกลับออกไปแล้ว ดำเนินการ ดังนี้

๓.๑) บันทึกข้อมูลการให้บริการลงให้แบบฟอร์ม พร้อมกับบันทึกเวลาการให้บริการด้วยทุกครั้ง เพื่อทำการพัฒนา หากใช้เวลาในการให้บริการนานเกินไปอย่างไม่มีเหตุอันควร

๓.๒) สรุปรายงานประจำวัน เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นที่สามารถนำมาพัฒนาต่อยอดได้ในอนาคต

๓.๔) การประเมินผลโดยทันที ดำเนินการประสานงาน วิเคราะห์ผลการดำเนินงานอย่างรวดเร็ว และสม่ำเสมอ

๔) การให้บริการหลังจากผู้รับบริการกลับไปแล้ว ดำเนินการ ดังนี้

- ด้วยการโทรศัพท์ หรือใช้ Application Line ในการซักถามตรวจสอบความเรียบร้อยของการดำเนินงานให้แก่ผู้รับบริการ ในด้านการติดตาม การดูแลให้บริการต่อเนื่อง ทั้งการให้บริการในระบบข้อมูลข่าวสาร และในระบบการติดต่อสื่อสาร และการให้บริการในระบบที่เกี่ยวข้องกัน

๕) การดำเนินงาน ก่อนเลิกงานประจำวัน ดำเนินการ ดังนี้

- ทำการทบทวนผลการดำเนินงานทั้งหลายในวันนั้น ให้ครบถ้วนและถูกต้องที่สุด “อีกครั้งหนึ่ง”
- ตรวจสอบเครื่องมืออุปกรณ์ เครื่องใช้ต่างๆ ที่เหล่านำมาใช้ในวัน หรือใน เวิร์ ให้ได้รับการดูแลทำความสะอาด จัดเก็บเข้าที่ ดูแลสถานที่ ฯลฯ ให้เรียบร้อย เป็นระเบียบ และช่วยบำรุงรักษาป้องกัน อุปกรณ์ต่างๆ มิให้เกิดความเสียหาย สูญหายไป ก่อให้เกิดความสะดวกรวดง่าย และ เอื้ออำนวยต่อการเตรียมพร้อมก่อนเริ่มงานในวันหรือเวรต่อไป

- รายงานและ/หรือขอคำปรึกษาจากหัวหน้างาน ผู้บริหาร หากเกิดเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ หรือมีสถานการณ์ที่ผู้ปฏิบัติงานไม่สามารถแก้ไขเองได้

- สรุปผลที่ได้จากการดำเนินงาน และ รายงาน ด้วยการจดบันทึกเหตุการณ์สำคัญแต่ละวัน เพื่อเป็นข้อมูลในการเข้าประชุม เพื่อการพัฒนาปรับปรุงให้ดีขึ้น และนำไปใช้ประโยชน์ในการทำผลงานทางวิชาการ เช่น R๒R, รายงานผลการดำเนินงานประจำปี เป็นต้น และสรุปผลที่ได้จากการดำเนินงาน และ รายงานผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่องสมบูรณ์และครบวงจร

๙. มาตรฐานคุณภาพงาน

KPI ด้านประสิทธิภาพ : งานควบคุมปัจจัยเสี่ยงบุหรีและสุรา สามารถดำเนินการได้ตามเวลาที่กำหนดมากกว่า ร้อยละ ๘๐

KPI ด้านประสิทธิผล : งานควบคุมปัจจัยเสี่ยงบุหรีและสุรา สามารถเพิ่มจำนวนสถานศึกษาปลอดบุหรีสุรา ที่ผ่านการประเมินตามมาตรการศึกษาปลอดบุหรีและสุรา ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐

KPI ด้านคุณภาพงาน : งานควบคุมปัจจัยเสี่ยงบุหรีและสุรา มีการปรับแก้งานเอกสารต่างๆ น้อยกว่า ๓ ครั้ง

๑๐. ระบบติดตามประเมินผล

๑๐.๑ ติดตามผลการดำเนินงานทางหนังสือราชการ ,โทรศัพท์, Application

๑๐.๒ ติดตามผลการดำเนินงาน โดยการเยี่ยมเสริมพลัง สถานศึกษาปลอดบุหรี่และสุรา (กรณี สามารถออกพื้นที่ได้)

๑๑. เอกสารที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน

๑๑.๑ ด้านการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

- พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.๒๕๕๑
- คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๒๒/๒๕๕๘ เรื่อง มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหามหาการแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทางและการควบคุมสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ
- ยุทธศาสตร์นโยบายแอลกอฮอล์ระดับชาติ
- ยุทธศาสตร์โลกในการจัดการปัญหาการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
- Global NCDs Targets for ๒๐๒๕
- ๗ มาตรการ เพื่อสถานศึกษาปลอดสุรา

๑๑.๒ ด้านการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ

- พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ.๒๕๖๐
- ยุทธศาสตร์การควบคุมยาสูบระดับชาติ พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๒
- ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหามหาการสูบบุหรี่และการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานศึกษา
- ๗ มาตรการ เพื่อสถานศึกษาปลอดบุหรี่
- คู่มือการขับเคลื่อนสถานศึกษาปลอดบุหรี่

๑๒. แบบฟอร์มที่ใช้

- แบบประเมินสถานศึกษาปลอดบุหรี่ ๗ มาตรการ
- แบบประเมินสถานศึกษาปลอดสุรา ๗ มาตรการ

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก ตัวอย่างแบบฟอร์ม

แบบประเมินตนเองในการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัย ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และขยายโอกาส

1) ข้อมูลทั่วไป

โรงเรียน..... ระดับ มัธยมศึกษา ประถมศึกษา ขยายโอกาส
 ที่ตั้ง : เลขที่.....
 มีพื้นที่รวมไร่.....งาน..... ตารางวา
 จำนวนนักเรียน.....คน (ชาย.....คน , หญิง.....คน) จำนวนนักเรียนที่สูบบุหรี่.....คน (ชาย.....คน , หญิง.....คน)
 จำนวนบุคลากรในสถานศึกษา (ผู้บริหาร ครู อาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักรักษาการโรค เป็นต้น)คน (ชาย.....คน , หญิง.....คน)
 จำนวนบุคลากรในสถานศึกษาที่สูบบุหรี่.....คน (ชาย.....คน , หญิง.....คน)

2) การดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัย (คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับการดำเนินงานของสถานศึกษา)

มาตรการ	กิจกรรม/การดำเนินการ	ผลการประเมิน	
		ใช่	ไม่ใช่
1. การกำหนดนโยบาย “สถานศึกษาปลอดภัย” ของสถานศึกษา	1.1 จัดทำนโยบายสถานศึกษาเป็นเขตปลอดภัย เป็นลายลักษณ์อักษร และลงนามโดยผู้บริหาร		
	1.2 ถ่ายทอดนโยบายสู่การปฏิบัติ - ประกาศเป็นลายลักษณ์อักษร - เผยแพร่ นโยบายสู่ นักเรียน นักศึกษา ครู อาจารย์ บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้อง ทั้งในและนอกสถานศึกษา		
	1.3 เผยแพร่ประชาสัมพันธ์นโยบายผ่านช่องทางที่หลากหลาย		
	1.4 อื่นๆ (ระบุ).....		
2. การบริหารจัดการในสถานศึกษาปลอดภัย	2.1 จัดตั้งคณะทำงานหรือคณะกรรมการสถานศึกษาปลอดภัย และกำหนดบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจน และประเมินตนเองในการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัย (รายละเอียดตามแบบฟอร์มประเมินตนเอง)		
	2.2 สสำรวจข้อมูลการสูบบุหรี่ ในสถานศึกษา เช่น จำนวนผู้สูบ ความต้องการเลิก การพบเห็นการละเมิด การขาย และการสูบบุหรี่		
	2.3 ติดตามผลการดำเนินงาน โดยคณะทำงานหรือคณะกรรมการของสถานศึกษา		
	2.4 อื่นๆ (ระบุ).....		
3. การจัดสภาพแวดล้อมเพื่อ “สถานศึกษาปลอดภัย”	3.1 จัดสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้เป็นเขตปลอดภัยตามที่กฎหมายกำหนด และ <u>ต้อง</u> มีการดำเนินการ ดังนี้		
	3.1.1 มีเครื่องหมายแสดงเขตปลอดภัยตามกฎหมาย และเครื่องหมายเขตปลอดภัยในระยะ 5 เมตร ให้เห็นชัดเจน บริเวณทางเข้า – ออก (หลัก) ของสถานศึกษา		
	3.1.2 มีเครื่องหมายแสดงเขตปลอดภัยตามกฎหมาย ให้เห็นชัดเจน บริเวณภายในสถานศึกษา(บริเวณนอกอาคารหรือสิ่งปลูกสร้าง)		
	3.1.3 มีเครื่องหมายแสดงเขตปลอดภัยตามกฎหมาย ให้เห็นชัดเจน บริเวณทางเข้า – ออก อาคาร และภายในอาคารสถานที่ ทุกช่องทาง		
	3.1.4 ไม่มีอุปกรณ์/ สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสูบบุหรี่ เช่น ที่เขี่ยบุหรี่ ถังทราย ดับบุหรี่ ฯลฯ		
	3.1.5 ประชาสัมพันธ์ แจ้งเตือน เรื่อง สถานศึกษาเป็นเขตปลอดภัย รวมถึงมีมาตรการควบคุม ห้ามปรามหรือดำเนินการอื่นใด ไม่ให้มีการสูบบุหรี่ในสถานศึกษา		
	3.1.6 เผื่อระวังไม่ให้มีการสูบบุหรี่ รวมถึงการขาย การส่งเสริมการขาย การโฆษณาผลิตภัณฑ์ยาสูบในบริเวณสถานศึกษา และบริเวณที่กฎหมายกำหนด		
	3.1.7 สถานศึกษาไม่รับการสนับสนุนใดๆ จากผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบ		
	3.2 ปรับปรุงสภาพแวดล้อมไม่ให้เอื้อต่อการสูบบุหรี่ ในสถานศึกษา		
	3.3 อื่นๆ (ระบุ).....		

มาตรการ	กิจกรรม/การดำเนินการ	ผลการประเมิน	
		ใช่	ไม่ใช่
4. การสอดแทรกเรื่อง บุพรีในการเรียนการ สอนและกิจกรรมนอก หลักสูตร	4.1 วางแผนและกำหนดกิจกรรม เพื่อสอดแทรกเรื่องโทษ พิษภัย และผลกระทบของบุพรี ในรายวิชาและกิจกรรมต่างๆ ทั้งใน และนอกหลักสูตร		
	4.2 ถ่ายทอด/สื่อสาร/สอดแทรก/เน้นย้ำ เรื่องโทษ พิษภัย และผลกระทบของบุพรี ในรายวิชาและกิจกรรมต่างๆ ทั้งใน และนอกหลักสูตร		
	4.3 อื่นๆ (ระบุ).....		
5. การมีส่วนร่วม ของ นักเรียน นักศึกษาในการ ขับเคลื่อน สถานศึกษาปลอด บุพรี	5.1 ส่งเสริมให้นักเรียน นักศึกษามีส่วนร่วมในการเฝ้าระวัง ป้องกันเพื่อควบคุมยาสูบทั้งบริเวณ ใน และนอกสถานศึกษา		
	5.2 ส่งเสริมให้นักเรียน นักศึกษา ประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างค่านิยมการไม่สูบบุหรี่ในช่องทางที่ หลากหลาย		
	5.3 ส่งเสริมให้นักเรียน นักศึกษา สร้างสรรค์สื่อการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียน นักศึกษาใน สถานศึกษามีภูมิคุ้มกันในการปกป้องตนเองจากการสูบบุหรี่		
	5.4 ส่งเสริมให้นักเรียน นักศึกษาร่วมรณรงค์บ้านและชุมชนปลอดบุพรี และชักชวนให้คนใน บ้านเลิกสูบบุหรี่		
	5.5 อื่นๆ (ระบุ)		
6. การดูแล ช่วยเหลือ นักเรียน นักศึกษา ไม่ให้สูบบุหรี่	6.1 มีกระบวนการคัดกรอง ป้องกัน และติดตาม นักเรียน นักศึกษากลุ่มเสี่ยง เพื่อป้องกัน การริเริ่มสูบบุหรี่ ของนักเรียน นักศึกษา		
	6.2 มีกระบวนการในการดูแลช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมมารูสูบ ของนักเรียน นักศึกษา ที่สูบบุหรี่ให้เลิกสูบ รวมทั้งมีการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง		
	6.3 มีกระบวนการส่งต่อนักเรียน นักศึกษาที่สูบบุหรี่ เข้าสู่ระบบบริการเลิกตามความเหมาะสม และติดตามผลของนักเรียน นักศึกษาที่เข้าสู่ระบบบริการอย่างต่อเนื่อง		
	6.4 อื่นๆ (ระบุ).....		
7. การมีกิจกรรม ร่วมกันระหว่าง สถานศึกษากับ ชุมชน	7.1 มีกิจกรรมสร้างความตระหนักเรื่องโทษ พิษภัย และผลกระทบของผลิตภัณฑ์ยาสูบ ร่วมกับชุมชน		
	7.2 ชี้แจงและขอความร่วมมือร้านค้าในชุมชน ไม่ให้จำหน่ายผลิตภัณฑ์ยาสูบให้แก่เยาวชน ตามกฎหมายกำหนด		
	7.3 ผลักดันให้ผู้นำชุมชนกำหนดนโยบายสนับสนุนการดำเนินงาน “บ้านและชุมชน ปลอดบุพรี”		
	7.4 อื่นๆ (ระบุ).....		

หมายเหตุ : แนวทางการดำเนินงานสามารถปรับเปลี่ยนกิจกรรมให้เหมาะสมกับบริบท และสถานการณ์ของสถานศึกษา/พื้นที่ได้
โดยอยู่ภายใต้ 7 มาตรการ เพื่อสถานศึกษาปลอดบุพรี
ยกเว้น มาตรการที่ 3 การจัดสภาพแวดล้อมเพื่อสถานศึกษาปลอดบุพรี ให้ดำเนินการตามแนวทางที่กำหนดให้ครบทุกประเด็น

ผู้ประเมิน :

ชื่อ-นามสกุล.....ตำแหน่ง.....

วัน-เดือน-ปี ที่ประเมิน.....

สรุปผล : ดำเนินการได้ครบทุกมาตรการ

ดำเนินการได้ไม่ครบทุกมาตรการ , ดำเนินการได้ จำนวน.....มาตรการ,
มาตรการที่.....ไม่ได้ดำเนินการ หรือไม่สามารดำเนินการได้

3) เหตุผลที่ดำเนินการตาม 7 มาตรการเพื่อสถานศึกษาปลอดบุหรี่ ได้ไม่ครอบคลุม

.....

.....

.....

.....

4) มาตรการใดที่คิดว่าทำได้ดี เพราะอะไร

.....

.....

.....

.....

5) ปัญหาอุปสรรค และแนวทางแก้ไข/ข้อเสนอแนะ

ปัญหาอุปสรรค/ข้อจำกัดในการขับเคลื่อนฯ		แนวทางแก้ไข/ข้อเสนอแนะ
ด้าน	เรื่อง/ประเด็น	
1. ด้านนโยบาย และผู้บริหาร		
2. ด้านการบังคับ ใช้กฎหมาย		
3. ด้านสื่อรณรงค์ และประชาสัมพันธ์		
4. ด้านการมี ส่วนร่วมของชุมชน/ ภาคีเครือข่าย		
5. ด้านบุคลากร		
6. ด้านงบประมาณ		
7. ด้านอื่นๆ (ระบุ)		

กรุณาส่งกลับไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในสังกัด

แบบฟอร์มประเมินตนเองในการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดบุหรี่ ระดับอาชีวศึกษา

1. ข้อมูลทั่วไป

- 1.1 ชื่อสถานศึกษา.....จังหวัด.....
- ประเภทของสถานศึกษา ภาคเอกชน ภาครัฐ
- 1.2 จำนวนบุคลากร (เช่น ผู้บริหาร ครู อาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักการภารโรง เป็นต้น) /นักเรียน นักศึกษาทั้งหมด
- 1.2.1 จำนวนบุคลากร ชาย.....คน , สู้บบุหรี่.....คน
- 1.2.2 จำนวนบุคลากร หญิงคน , สู้บบุหรี่.....คน
- 1.2.3 จำนวนนักเรียน /นักศึกษา ชาย.....คน , สู้บบุหรี่.....คน
- 1.2.4 จำนวนนักเรียน /นักศึกษา หญิง.....คน , สู้บบุหรี่.....คน
- 1.3 ผู้ตอบแบบประเมิน รับผิดชอบงานด้าน /กลุ่ม /ฝ่าย /แผนก.....

2. การดำเนินงานสถานศึกษาปลอดบุหรี่

2.1 ที่ผ่านมา สถานศึกษาเคยมีการดำเนินการควบคุมยาสูบ หรือ นำแนวทางดำเนินการสถานศึกษาปลอดบุหรี่ ตาม 7 มาตรการฯ ไปใช้ประโยชน์หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

2.2 ความคิดเห็นต่อการดำเนินการ ตาม 7 มาตรการดำเนินการสถานศึกษาปลอดบุหรี่

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับการดำเนินงานของสถานศึกษาในระดับอาชีวศึกษา

มาตรการ	แนวทางการดำเนินงาน	ความคิดเห็น		
		คิดว่าทำได้ (กำลังทำ)	คิดว่าทำได้ (ยังไม่ได้ทำ)	คิดว่าทำไม่ได้
1. การกำหนดนโยบาย “สถานศึกษาปลอดบุหรี่” ของสถานศึกษา	1.1 จัดทำนโยบายสถานศึกษาเป็นเขตปลอดบุหรี่ เป็นลายลักษณ์อักษร และลงนามโดยผู้บริหาร			
	1.2 ถ่ายทอดนโยบายสู่การปฏิบัติ โดยการประกาศเป็นลายลักษณ์อักษร รวมทั้งเผยแพร่ นโยบายสู่นักเรียน/นักศึกษา ครู อาจารย์ บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา			
	1.3 เผยแพร่ประชาสัมพันธ์นโยบายผ่านช่องทางที่หลากหลาย			
	1.4 อื่นๆ (ระบุ).....			
2. การบริหารจัดการในสถานศึกษาปลอดบุหรี่	2.1 จัดตั้งคณะทำงานสถานศึกษาปลอดบุหรี่ และกำหนดบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจน			
	2.2 สำรวจข้อมูลการสูบบุหรี่ในสถานศึกษา เช่น จำนวนผู้สูบบุหรี่ ความต้องการเลิกบุหรี่การพบเห็นการละเมิดการสูบบุหรี่			
	2.3 ติดตามผลการดำเนินงาน โดยคณะทำงานของสถานศึกษา และจะต้องมีการประเมินตนเองในการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดบุหรี่ (รายละเอียดตามแบบฟอร์มประเมินตนเอง)			
	2.4 อื่นๆ (ระบุ).....			

3. การจัดสภาพแวดล้อมเพื่อ“สถานศึกษาปลอดบุหรี่”	3.1 จัดสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้เป็นเขตปลอดบุหรี่ตามที่กฎหมายกำหนด และต้องมีการดำเนินการ ดังนี้			
	3.1.1 มีเครื่องหมายแสดงเขตปลอดบุหรี่ตามกฎหมาย ให้เห็นชัดเจน บริเวณทางเข้า - ออก (หลัก)ของสถานศึกษา			
	3.1.2 มีเครื่องหมายแสดงเขตปลอดบุหรี่ตามกฎหมาย ให้เห็นชัดเจน บริเวณภายในสถานศึกษา (บริเวณนอกอาคารหรือสิ่งปลูกสร้าง)			
	3.1.3 มีเครื่องหมายแสดงเขตปลอดบุหรี่ตามกฎหมาย ให้เห็นชัดเจน บริเวณทางเข้า - ออกอาคาร และภายในอาคาร สถานที่ ทุกช่องทาง			
	3.1.4 ไม่มีอุปกรณ์/ สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสูบบุหรี่			
	3.1.5 เฝ้าระวังไม่ให้มีการสูบบุหรี่ในบริเวณสถานศึกษา			
	3.2 ปรับปรุงสภาพแวดล้อม ไม่ให้เอื้อต่อการสูบบุหรี่ในสถานศึกษา			
	3.3 อื่นๆ (ระบุ)			
4. การสอดแทรกเรื่องบุหรี่ในการเรียนการสอนและกิจกรรมนอกหลักสูตร	4.1 วางแผนและกำหนดกิจกรรมเพื่อสอดแทรก เรื่องโทษ พิษภัย และผลกระทบของบุหรี่ในรายวิชาและกิจกรรมต่างๆ ทั้งใน และนอกหลักสูตร			
	4.2 ถ่ายทอด/สื่อสาร/สอดแทรก/เน้นย้ำ เรื่องโทษ พิษภัย และผลกระทบของบุหรี่ในรายวิชา และกิจกรรมต่างๆทั้งใน และนอกหลักสูตร			
	4.3 อื่นๆ (ระบุ).....			
5. การมีส่วนร่วมของนักเรียน/นักศึกษาในการขับเคลื่อนสถานศึกษาปลอดบุหรี่	5.1 ส่งเสริมให้นักเรียน/นักศึกษามีส่วนร่วมในการเฝ้าระวัง ป้องกัน เพื่อควบคุมยาสูบ ทั้งบริเวณในและนอกสถานศึกษา			
	5.2 ส่งเสริมให้นักเรียน/นักศึกษา ประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างค่านิยมการไม่สูบบุหรี่ในช่องทางที่หลากหลาย			
	5.3 ส่งเสริมให้นักเรียน/นักศึกษา สร้างสรรค์สื่อการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียน/นักศึกษาในสถานศึกษามีภูมิคุ้มกันในการปกป้องตนเองจากการสูบบุหรี่			
	5.4 ส่งเสริมให้นักเรียน/นักศึกษาร่วมรณรงค์บ้านและชุมชนปลอดบุหรี่ และชักชวนให้คนในบ้านเลิกสูบบุหรี่			
	5.5 อื่นๆ (ระบุ)			
6. การดูแลช่วยเหลือนักเรียน/นักศึกษาไม่ให้สูบบุหรี่	6.1 มีกระบวนการป้องกัน คัดกรอง และติดตามนักเรียน/นักศึกษา กลุ่มเสี่ยง เพื่อป้องกันการริเริ่มสูบบุหรี่ของนักเรียน/นักศึกษา			
	6.2 มีกระบวนการในการดูแลช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสูบบุหรี่ของนักเรียน/นักศึกษาที่สูบบุหรี่ให้เลิกสูบบุหรี่แบบบูรณาการ รวมทั้งมีการติดตามผลการเลิกสูบบุหรี่ของนักเรียน/นักศึกษาอย่างต่อเนื่อง			
	6.3 มีกระบวนการส่งต่อนักเรียน/นักศึกษาที่สูบบุหรี่เข้าสู่ระบบบริการเลิกบุหรี่ตามความเหมาะสม และติดตามผลการเลิกสูบบุหรี่ของนักเรียน/นักศึกษาที่เข้าสู่ระบบบริการเลิกสูบบุหรี่อย่างต่อเนื่อง			
	6.4 อื่นๆ (ระบุ)			
7. การมีกิจกรรมร่วมกันระหว่าง	7.1 มีกิจกรรมสร้างความตระหนักเรื่องโทษ พิษภัย และผลกระทบของบุหรี่ร่วมกับชุมชน			
	7.2 ชี้แจงและขอความร่วมมือร้านค้าในชุมชน ไม่ให้จำหน่ายบุหรี่			

สถานศึกษากับชุมชน	ให้แก่เยาวชน ตามที่กฎหมายกำหนด			
	7.3 ผลักดันให้ผู้นำชุมชนกำหนดนโยบายสนับสนุนการดำเนินงานชุมชนปลอดภัย			
	7.4 อื่นๆ (ระบุ)			

หมายเหตุ : แนวทางการดำเนินงานสามารถปรับเปลี่ยนกิจกรรมให้เหมาะสมกับบริบทและสถานการณ์ของสถานศึกษาในพื้นที่ได้ โดยอยู่ภายใต้ 7 มาตรการ ยกเว้น มาตรการที่ 3 การจัดสภาพแวดล้อมเพื่อสถานศึกษาปลอดภัย ให้ดำเนินการตามแนวทางที่กำหนดให้ครบทุกประเด็น

สรุปผลความคิดเห็น : ดำเนินการได้ครบทุกมาตรการ
 ดำเนินการได้ไม่ครบทุกมาตรการ , ดำเนินการได้ จำนวน.....มาตรการ,
 มาตรการที่.....คิดว่าทำไม่ได้

3) เหตุผลที่ควรดำเนินการให้สถานศึกษาปลอดภัยตาม 7 มาตรการเพื่อสถานศึกษาปลอดภัย

.....

.....

.....

4) ท่านคิดว่า 7 มาตรการเพื่อสถานศึกษาปลอดภัย สามารถป้องกัน ควบคุม และลดจำนวนการเกิดนักสูบหน้าใหม่ได้หรือไม่ /อย่างไร

.....

.....

.....

5) ปัญหา และแนวทางแก้ไข /ข้อเสนอแนะ (กรณีที่ได้มีการดำเนินการแล้ว และกำลังดำเนินการ)

ปัญหาอุปสรรค	แนวทางแก้ไข	ข้อเสนอแนะ
มาตรการที่ 1 การกำหนดนโยบาย “สถานศึกษาปลอดภัย” ของสถานศึกษา		
มาตรการที่ 2 การบริหารจัดการในสถานศึกษาปลอดภัย		
มาตรการที่ 3 การจัดสภาพแวดล้อมเพื่อ “สถานศึกษาปลอดภัย”		
มาตรการที่ 4 การสอดแทรกเรื่องบุหรี่ในการเรียนการสอนและกิจกรรมนอกหลักสูตร		
มาตรการที่ 5 การมีส่วนร่วมของนักเรียน/นักศึกษาในการขับเคลื่อนสถานศึกษา		

ปัญหาอุปสรรค	แนวทางแก้ไข	ข้อเสนอแนะ
มาตรการที่ 6 การดูแลช่วยเหลือ นักเรียน/นักศึกษาไม่ให้อุบัติเหตุ		
มาตรการที่ 7 การมีกิจกรรม ร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับ ชุมชน		
ด้านอื่นๆ เช่น งบประมาณ, บุคลากร เป็นต้น (ระบุ).....		

6) ติดต่อ/สอบถามเพิ่มเติม ได้ที่ นางสาวสุปราณี พิมพ์ชุมเหล็ก กลุ่มพัฒนาภาคีเครือข่าย

กองงานคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข โทร. 0-2590-3851 โทรสาร 0-2590-3819

7) ผู้ตอบแบบประเมินตนเองและรับรองการประเมินตนเอง

(.....)
ตำแหน่ง.....
ผู้ตอบแบบประเมินตนเอง
วัน-เดือน-ปี.....

(.....)
ตำแหน่ง
ผู้รับรองการประเมินตนเอง
วัน-เดือน-ปี

ประเมินตนเองในการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ปีงบประมาณ ๒๕๖๑

๑. ข้อมูลทั่วไป

ชื่อสถานศึกษา..... ระดับ ประถมศึกษา มัธยมศึกษา
 ระดับ อาชีวศึกษา อุดมศึกษา มีความประสงค์เข้าร่วมดำเนินการสถานศึกษาปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
 ที่ตั้ง : เลขที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....
 ประเภทสถานศึกษา สหศึกษา ชายล้วน หญิงล้วน
 จำนวนนักเรียน/นักศึกษา.....คน (นักเรียน/นักศึกษา ชาย.....คน , นักเรียน/นักศึกษา หญิง.....คน) จำนวนห้องเรียน.....ห้อง
 ๒. สถานศึกษาดำเนินการตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูบบุหรี่และการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
 ในสถานศึกษา
 เข้าร่วม ไม่เข้าร่วม

๓. การดำเนินงานสถานศึกษาปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับผลการดำเนินงานของสถานศึกษา

ที่	ประเด็น/มาตรการ	กิจกรรม/การดำเนินการ	ผลการประเมิน	
			ใช่	ไม่ใช่
๑	การกำหนดนโยบาย “สถานศึกษาปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์” ของสถานศึกษา	๑) มีการจัดทำนโยบายสถานศึกษาเป็นเขตปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นลายลักษณ์อักษร และลงนามโดยผู้บริหาร		
		๒) มีการถ่ายทอดนโยบายสู่การปฏิบัติ โดยการประกาศเป็นลายลักษณ์อักษร รวมทั้งเผยแพร่ไปยังนักเรียน/นักศึกษา ครู บุคลากร ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา โดยมีการระบุการปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในทุกพื้นที่ของสถานศึกษา และมีมาตรการลงโทษผู้ฝ่าฝืนตามกฎหมาย		
		๓) มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์นโยบายที่เกี่ยวข้องผ่านช่องทางการสื่อสารในหลายช่องทาง		
๒	การบริหารจัดการในสถานศึกษาปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	๔) มีการจัดตั้งคณะทำงานสถานศึกษาปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และกำหนดบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจน		
		๕) มีการสำรวจข้อมูลการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานศึกษา เช่น จำนวนผู้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ความต้องการเลิกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวมถึงการกระทำความผิดกฎหมายตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.๒๕๕๑ ในส่วนที่เกี่ยวข้อง		
		๖) มีการติดตามผลการดำเนินงาน โดยคณะทำงานของสถานศึกษา		
๓	การจัดสภาพแวดล้อมเพื่อ “สถานศึกษาปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์” ตามกฎหมาย	มีการจัดสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้เป็นเขตปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ดังนี้ (๘) มีการติด/แสดงข้อความหรือสัญลักษณ์ ปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยติดป้ายให้เห็นชัดเจน		
		(๙) มีการเฝ้าระวังไม่ให้มีการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานศึกษา และรอบสถานศึกษา		
		(๑๐) มีการห้ามโฆษณาที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มแอลกอฮอล์และยินยอมให้ผู้เข้ามาโฆษณาผลิตภัณฑ์ที่สื่อถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ภายในสถานศึกษา		
		(๑๑) ขอความร่วมมือให้สถานศึกษาและนักเรียน/นักศึกษา ไม่รับการสนับสนุนใดๆ จากผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์		
		๑๒) มีการปรับปรุงสภาพแวดล้อม ให้เป็นสถานศึกษาปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์		
๔	การสอดแทรกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในการเรียนการสอนและกิจกรรมนอกหลักสูตร	มีการวางแผนและกำหนดกิจกรรมเพื่อสอดแทรกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในรายวิชาและกิจกรรมต่างๆ ทั้งในและนอกหลักสูตร (๑๓) ในหลักสูตร รายวิชา..... (๑๔) นอกหลักสูตร กิจกรรม.....		
๕	การมีส่วนร่วมของนักเรียน/นักศึกษาในการขับเคลื่อนการ	๑๕) ส่งเสริมให้นักเรียน/นักศึกษามีส่วนร่วมในการเฝ้าระวัง ป้องกันเพื่อควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทั้งบริเวณในและนอกสถานศึกษา		
		๑๖) ส่งเสริมให้นักเรียน/นักศึกษาประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างค่านิยมการไม่ดื่มเครื่องดื่ม		

ที่	ประเด็น/มาตรการ	กิจกรรม/การดำเนินการ	ผลการประเมิน	
			ใช่	ไม่ใช่
	ดำเนินงานสถานศึกษา ปลอดภัย ปลอดเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์	แอลกอฮอล์ในช่องทางที่หลากหลาย		
		๑๗) ส่งเสริมให้นักเรียน/นักศึกษาสร้างสรรค์สื่อการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียน/นักศึกษาในสถานศึกษามีภูมิคุ้มกันในการปกป้องตนเองจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์		
		๑๘) ส่งเสริมให้นักเรียน/นักศึกษาร่วมรณรงค์บ้านและชุมชนปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และชักชวนให้คนในบ้านเลิกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์		
๖	การดูแลช่วยเหลือ นักเรียน นักศึกษาไม่ให้ ดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์	๑๙) มีกระบวนการป้องกัน คัดกรอง และติดตามนักเรียน/นักศึกษาในกลุ่มเสี่ยง เพื่อป้องกันการเริ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียน/นักศึกษา		
		๒๐) มีกระบวนการในการดูแลช่วยเหลือ ให้คำปรึกษานักเรียน/นักศึกษาที่มีแนวโน้มอาจจะดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไม่ให้อยู่เกี่ยว และติดตามผลการเลิกการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียน/นักศึกษาอย่างต่อเนื่อง		
		๒๑) มีกระบวนการส่งต่อนักเรียน/นักศึกษาที่ติดการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เข้าสู่ระบบบริการเลิกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามความเหมาะสม และติดตามผลการเลิกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียน/นักศึกษาที่เข้าสู่ระบบบริการเลิกดื่มอย่างต่อเนื่อง		
๗	กิจกรรมร่วมระหว่าง สถานศึกษากับชุมชน	๒๒) มีกิจกรรมสร้างความตระหนักเรื่องการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ร่วมกับชุมชน		
		๒๓) ชี้แจงและขอความร่วมมือร้านค้าในชุมชน ไม่ให้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่เยาวชนร่วมกับชุมชนรอบสถานศึกษา		
		๒๔) ผลักดันให้ผู้นำชุมชนมีนโยบายสนับสนุนการดำเนินงานชุมชนปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์		

หมายเหตุ : ๑.แนวทางการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำกิจกรรมต่างๆ ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ของสถานศึกษา หรือพื้นที่ได้

๒.ตัดแปลงเนื้อหาเอกสารมาจาก “เครือข่ายครูเพื่อโรงเรียนปลอดบุหรี่” และ “สำนักควบคุมการบริโภคยาสูบ กรมควบคุมโรค”

ผู้ประเมิน :

คำนำหน้า.....ชื่อ-นามสกุล.....ตำแหน่ง.....

วัน-เดือน-ปี ที่ประเมิน.....

สรุปผลการดำเนินการ :

- สามารถดำเนินการได้ครบทุกประเด็น/มาตรการ
- ไม่สามารถดำเนินการได้ครบทุกประเด็น/มาตรการ , ดำเนินการได้ จำนวน.....ประเด็น/มาตรการ , ประเด็น/มาตรการที่.....ไม่ได้ดำเนินการ หรือไม่สามารดำเนินการได้
- สถานศึกษา ไม่มีการขาย การดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์
- สถานศึกษามีการดำเนินการตาม ๗ มาตรการสถานศึกษาปลอดบุหรี่

ปัญหาอุปสรรค /แนวทางแก้ไข :

.....

ข้อเสนอแนะ :

.....

ภาคผนวก ข กฎระเบียบ/คำสั่ง

คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

ที่ ๒๒/๒๕๕๘

เรื่อง มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทาง และการควบคุมสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ

โดยที่ขณะนี้ได้ปรากฏข้อเท็จจริงว่าประชาชนทั่วไปต่างได้รับความเดือดร้อนรำคาญและได้รับอันตราย ในการสัญจรไปมาจากกรณีที่มีการรวมตัวกันเพื่อแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทาง จึงจำเป็นต้อง กำหนดมาตรการเพื่อป้องกันภัยสังคม อีกทั้งเพื่อระงับยับยั้งและแก้ไขปัญหาการรวมกลุ่มหรือมั่วสุม เพื่อก่อความเสียหายแก่ผู้อื่น นอกจากนี้ เพื่อสร้างจิตสำนึกรับผิดชอบให้แก่เด็กและเยาวชน ผู้ปกครอง ผู้ที่เกี่ยวข้อง และสังคมในทุกภาคส่วน ให้ตระหนักถึงความปลอดภัย การให้ความคุ้มครองกับชีวิต และทรัพย์สินของประชาชน รวมถึงลดทั้งเป็นการยับยั้งพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของผู้มีอายุต่ำกว่า ยี่สิบปีบริบูรณ์ที่เข้าไปในสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ และแก้ไขปัญหาการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษาหรือหอพัก ในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา และลงโทษผู้ประกอบการที่กระทำการฝ่าฝืนกฎหมาย ซึ่งถือว่าเป็น การดำเนินการเพื่อปฏิรูปและจัดระเบียบในสังคม รวมทั้งเพื่อระงับและป้องกันการกระทำอันเป็นผล ต่อความสงบเรียบร้อยของสังคม

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ โดยความเห็นชอบของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ จึงมีคำสั่ง ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ห้ามมิให้ผู้ใดรวมกลุ่มหรือมั่วสุมหรือจัดให้มีการรวมกลุ่มหรือมั่วสุมในลักษณะหรือ โดยพฤติการณ์ที่น่าจะเป็นการนำไปสู่การแข่งรถในทางอันเป็นความผิดและต้องรับโทษตามกฎหมาย ว่าด้วยจราจรทางบก

ในกรณีที่มีเหตุตามวรรคหนึ่ง ให้เจ้าพนักงานจราจรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย ว่าด้วยจราจรทางบกหรือเจ้าพนักงานตำรวจ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับปัญหา การแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทาง มีอำนาจเข้าระงับ ยับยั้ง หรือดำเนินการใด ๆ เพื่อป้องกัน มิให้มีการกระทำได้ตามที่เห็นสมควร อำนาจเช่นว่านี้ให้รวมถึงการนำรถยนต์และรถจักรยานยนต์ ที่สงสัยว่าจะใช้ในการแข่งรถในทางมาเก็บรักษาไว้เป็นการชั่วคราว เพื่อการป้องกันหรือรักษาไว้ เพื่อความปลอดภัยสาธารณะ จนกว่าลักษณะหรือพฤติการณ์ดังกล่าวจะสิ้นสุดลง

ให้นำความในวรรคหนึ่งและวรรคสอง มาใช้บังคับกับผู้ซึ่งอยู่ในบริเวณเดียวกับการรวมกลุ่ม หรือมั่วสุมตามวรรคหนึ่ง เว้นแต่ผู้นั้นจะพิสูจน์ได้ว่าตนไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการแข่งรถยนต์ และรถจักรยานยนต์ในทาง

การเก็บรักษาและการขอคืนรถยนต์และรถจักรยานยนต์ตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามระเบียบที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติกำหนด

ข้อ ๒ บิดามารดาหรือผู้ปกครองต้องให้การอุปการะเลี้ยงดู อบรม สั่งสอน และยับยั้งพฤติกรรมที่ไม่ดีของเด็กและเยาวชนที่อยู่ในความปกครองดูแลของตน รวมทั้งต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวงตามกฎหมายว่าด้วยคุ้มครองเด็ก ตลอดจนต้องไม่สนับสนุนหรือปล่อยปละละเลยให้เด็กและเยาวชนในปกครองเกิดการรวมกลุ่มหรือมั่วสุมเพื่อการแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทาง และให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว ดำเนินการติดตาม สอดส่องให้มีการดำเนินการอย่างเคร่งครัด

ในกรณีที่พบเด็กและเยาวชนรวมกลุ่มหรือมั่วสุมตามข้อ ๑ ให้ถือว่าเป็นความรับผิดชอบของบิดามารดาหรือผู้ปกครองของเด็กและเยาวชน แล้วแต่กรณี และให้เป็นอำนาจของเจ้าพนักงานจราจรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยจราจรทางบก หรือเจ้าพนักงานตำรวจ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ที่จะแจ้งให้บิดามารดาหรือผู้ปกครองเข้ามารับทราบการกระทำของเด็กและเยาวชนดังกล่าว เพื่อให้คำแนะนำ ตักเตือน ทำทัณฑ์บน หรือวางข้อกำหนดเพื่อป้องกันมิให้เด็กและเยาวชนกระทำความผิดอีก หรืออาจให้วางประกันไว้เป็นจำนวนเงินตามสมควรแก่ฐานะานุรูป แต่จะเรียกเงินประกันไว้ได้ไม่เกินระยะเวลาสองปี หากเด็กและเยาวชนได้กระทำความผิดดังกล่าวซ้ำอีก บิดามารดาหรือผู้ปกครองจะต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้รับเงินประกันเป็นของกองทุนคุ้มครองเด็กตามกฎหมายว่าด้วยคุ้มครองเด็ก

ข้อ ๓ ผู้ใดผลิต ครอบครอง จำหน่าย ประกอบ ดัดแปลง หรือเปลี่ยนแปลงสภาพรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ หรือการทำให้ขึ้นส่วนพิเศษหรืออุปกรณ์สำหรับรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ หากกระทำการนั้นในลักษณะที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าเป็นการเตรียม ยุยง ส่งเสริม สนับสนุน ชักชวน จัดให้มี จัดหา เป็นธุระ หรือมีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อนำไปสู่การแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทาง ให้ถือว่าเป็นผู้กระทำความผิดในลักษณะเป็นการส่งเสริมหรือสนับสนุนให้มีการแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทางและมีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยจราจรทางบก โดยต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่บุคคลตามวรรคหนึ่งเป็นผู้ประกอบกิจการพาณิชย์กิจ โรงงาน หรืออาคารที่เกี่ยวกับการผลิต ครอบครอง จำหน่าย ประกอบ ดัดแปลง หรือเปลี่ยนแปลงสภาพรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ หรือการทำให้ขึ้นส่วนพิเศษหรืออุปกรณ์สำหรับรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในการประกอบกิจการดังกล่าว สั่งปิดการดำเนินการ หรือเพิกถอนใบอนุญาตประกอบกิจการได้ทันทีในกรณีที่มีการสั่งปิดการดำเนินการ หรือเพิกถอนใบอนุญาตประกอบกิจการนั้น ให้คำสั่งปิดการดำเนินการหรือเพิกถอนใบอนุญาตเป็นที่สุด

ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยทะเบียนพาณิชย์ พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน และเจ้าพนักงานสาธารณสุขตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข มีอำนาจทำการตรวจสอบ

กิจการพาณิชย์กิจตามกฎหมายว่าด้วยทะเบียนพาณิชย์ โรงงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน และอาคาร ตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข แล้วแต่กรณี มิให้มีการกระทำผิดตามวรรคสอง และให้พนักงาน ฝ่ายปกครองหรือเจ้าพนักงานตำรวจและพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยมีอำนาจ หน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานเจ้าหน้าที่และเจ้าพนักงานสาธารณสุขดังกล่าวด้วย

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งมีโทษตามกฎหมายอื่นที่หนักกว่าก็ให้ลงโทษตามกฎหมายนั้น

ข้อ ๔ ห้ามมิให้ผู้ประกอบกิจการสถานบริการหรือสถานประกอบการใดที่เปิดให้บริการ ในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

(๑) ยินยอมหรือปล่อยให้ผู้ที่มีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์เข้าไปใช้บริการ

(๒) ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่ผู้ที่มีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์

(๓) เปิดทำการเกินกว่าเวลาตามที่มีกฎหมายบัญญัติ

(๔) ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เกินกว่ากำหนดเวลาตามที่มีกฎหมายบัญญัติ

(๕) ยินยอมหรือปล่อยให้มีการพกพาอาวุธ วัตถุระเบิด หรือยาเสพติดเข้าไป

ในสถานที่ของตน

ในกรณีที่สถานบริการหรือสถานประกอบการใดกระทำการตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้มีอำนาจ ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องมีอำนาจเพิกถอนใบอนุญาต หรือสั่งปิดและห้ามมิให้มีการเปิดสถานบริการ หรือสถานประกอบการในสถานที่ดังกล่าวอีกเป็นเวลาห้าปี และหากอยู่ในระหว่างการขอต่ออายุใบอนุญาต ก็ให้สั่งมิให้ต่ออายุใบอนุญาต และมีให้ออกใบอนุญาตให้แก่ผู้นั้นเป็นเวลาห้าปี

ภายใต้บังคับตามข้อ ๖ กรณีเป็นสถานบริการหรือสถานประกอบการที่ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียง สถานศึกษาหรือหอพักในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา ให้ผู้มีอำนาจตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องสั่งเพิกถอน ใบอนุญาต หรือสั่งปิดสถานประกอบการ และห้ามมิให้มีการเปิดสถานบริการหรือสถานประกอบการ ในสถานที่ดังกล่าวอีก

ในการสั่งเพิกถอน หรือสั่งปิดตามวรรคสอง หากสถานบริการหรือสถานประกอบการนั้น ได้รับใบอนุญาตขายสุรา ให้ถือว่าเป็นความผิดตามกฎหมายว่าด้วยสุรา และให้เจ้าพนักงานสรรพสามิต เพิกถอนใบอนุญาตขายสุราด้วย แต่ถ้าเป็นสถานบริการหรือสถานประกอบการที่ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียง สถานศึกษาหรือหอพักในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา ให้เพิกถอนใบอนุญาตขายสุรา และห้ามมิให้ออก ใบอนุญาตขายสุราให้อีก

คำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตหรือสั่งปิดหรือมิให้ต่ออายุใบอนุญาตให้เป็นที่สุด

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐปล่อยให้มีการออกใบอนุญาตประกอบกิจการสถานบริการ หรือใบอนุญาตขายสุราที่ไม่เป็นไปตามข้อกำหนดเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตสถานบริการ หรือข้อกำหนด การออกใบอนุญาตขายสุรา และการขายสุรา ให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้นั้นดำเนินการทางแพ่ง ทางอาญา และทางปกครองกับเจ้าหน้าที่ผู้นั้นอย่างเฉียบขาดและรวดเร็ว

กรณีที่หัวหน้าส่วนราชการหรือผู้บังคับบัญชาปล่อยปละละเลย ไม่ดำเนินการตามวรรคหกให้นำมาตรการที่กำหนดไว้ในคำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๙/๒๕๕๗ เรื่อง มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบ ลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๗ มาใช้บังคับ

ข้อ ๕ ในกรณีที่สถานบริการหรือสถานประกอบการใดที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ ก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญทางเสียงแก่ผู้อยู่อาศัยในบริเวณใกล้เคียงสถานบริการหรือสถานประกอบการดังกล่าว ให้เจ้าพนักงานสาธารณสุขตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข เจ้าพนักงานตำรวจ และเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง สั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่ดังกล่าวดำเนินการปรับปรุงแก้ไขเหตุเดือดร้อนรำคาญทางเสียงนั้นให้แล้วเสร็จภายในเวลาสามสิบวัน และในระหว่างระยะเวลาดังกล่าวให้หยุดการใช้เสียงที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญนั้น

ในกรณีที่ครบกำหนดระยะเวลาตามวรรคหนึ่งแล้ว หากเจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่ดังกล่าวยังไม่ได้ทำการปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องตามกฎหมาย ให้นำความในวรรคสองของข้อ ๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๖ ห้ามมิให้มีสถานที่ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษาหรือหอพักในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา

หากพบว่ามีผู้ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามวรรคหนึ่ง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานของรัฐซึ่งมีอำนาจตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยกรณีนั้นโดยเด็ดขาดและเคร่งครัดรวมทั้งให้มีอำนาจในการสั่งปิดสถานที่ดังกล่าวทันที

ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือเจ้าพนักงานตำรวจและพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานของรัฐตามวรรคสองด้วย

ในกรณีที่เป็นสถานบริการหรือสถานประกอบการใดที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานประกอบการซึ่งตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับสถานศึกษา หรือหอพักในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา ห้ามมิให้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่ดังกล่าวด้วย ให้ผู้มีอำนาจตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องสั่งเพิกถอนใบอนุญาตหรือสั่งปิดสถานประกอบการ และห้ามมิให้มีการเปิดสถานบริการหรือสถานประกอบการในสถานที่ดังกล่าวอีก

ข้อ ๗ ให้ทุกส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทางและการควบคุมสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ ปฏิบัติตามและบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำผิด ในกรณีที่ปรากฏว่ามีการเพิกเฉยหรือละเลยไม่กระทำการหรืองดเว้นกระทำการตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นดำเนินการทางแพ่ง ทางอาญา และทางปกครองกับเจ้าหน้าที่ผู้นั้นอย่างเฉียบขาดและรวดเร็ว

กรณีที่ว่าหัวหน้าส่วนราชการหรือผู้บังคับบัญชาปล่อยปละละเลย ไม่ดำเนินการตามวรรคหนึ่งให้นำมาตรการที่กำหนดไว้ในคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๙/๒๕๕๗ เรื่อง มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบ ลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๗ มาใช้บังคับ

ข้อ ๘ ให้ทุกส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการกระทำทางปกครองหรือกระบวนการยุติธรรม ดำเนินการหรือดำเนินคดีกับความผิดที่เกี่ยวกับการแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทางและการควบคุมสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการตามที่มีกฎหมายบัญญัติความผิดไว้หรือตามคำสั่งนี้

ข้อ ๙ ให้ทุกส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทางและการควบคุมสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ กวดขันและเร่งรัดจัดทำมาตรการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้เป็นรูปธรรม เพื่อเป็นการจัดระเบียบและลดปัญหาสังคมโดยเร่งด่วน

ข้อ ๑๐ คำสั่งนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา

หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กรมควบคุมโรค สำนักควบคุมการบริโภคยาสูบ โทร. ๐ ๒๕๕๐ ๙๓๕๔ โทรสาร ๐ ๒๕๕๐ ๙๓๐๗

ที่ สธ.๐๔๔๒.๕/๐ ๒๖๖๔

วันที่ ๕ กันยายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขอแจ้งประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูบบุหรี่ และ
การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานศึกษา

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ ๑ - ๑๒ และสถาบันป้องกันควบคุมโรคเขตเมือง

สืบเนื่องจากสถานการณ์การบริโภคยาสูบและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชนไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น และเป็นพฤติกรรมที่นำไปสู่การเสพติดที่ร้ายแรง การเกิดอุบัติเหตุ และอาชญากรรม รวมทั้งเป็นปัจจัยเสี่ยงสำคัญที่เป็นสาเหตุของภาวะโรค และการเสียชีวิตก่อนวัยอันควร ทำให้รัฐต้องเสียค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษาเป็นจำนวนมาก อีกทั้งยังส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ และสังคมด้วย กรมควบคุมโรค โดยสำนักควบคุมการบริโภคยาสูบ จึงได้ดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนการควบคุมการบริโภคยาสูบในกลุ่มเยาวชน รวมถึงมีการประสานความร่วมมือกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการดำเนินการให้โรงเรียนในสังกัด ทุกระดับ เป็นโรงเรียนปลอดบุหรี่ ตาม ๗ มาตรการเพื่อโรงเรียนปลอดบุหรี่ให้ครอบคลุม ร้อยละ ๑๐๐ ภายในปีงบประมาณ ๒๕๖๑ รวมถึงได้มีการบูรณาการการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานศึกษา ร่วมไปด้วย โดยกระทรวงศึกษาธิการได้มีการออกประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูบบุหรี่ และการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานศึกษา ลงวันที่ ๑๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ ให้สถานศึกษาทุกระดับ ดำเนินการตามพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๖๐ และพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ อย่างเคร่งครัด เป็นสถานศึกษาปลอดบุหรี่ และเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามกฎหมายกำหนด ผู้บริหารสถานศึกษา อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน รวมทั้งสอดแทรก และจัดกิจกรรมรณรงค์ เรื่อง พิษภัยของการบริโภคยาสูบ และเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในการเรียนการสอนทุกระดับแล้ว นั้น

กรมควบคุมโรค จึงขอแจ้งประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ดังกล่าว รายละเอียดตามเอกสารที่แนบมา พร้อมนี้ เพื่อให้การดำเนินงานควบคุมการบริโภคยาสูบ และเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มเยาวชน โดยเฉพาะในสถานศึกษา เกิดการประสานความร่วมมืออย่างมีประสิทธิภาพ และมีการดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน แบบบูรณาการ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

(นายสุเทพ เพชรมาก)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมควบคุมโรค

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

เรื่อง มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูบบุหรี่และการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานศึกษา

ตามที่รัฐบาลได้กำหนดให้การป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเป็นวาระแห่งชาติ ที่หน่วยงานทุกภาคส่วนร่วมมือกันในการควบคุม ป้องกัน และปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ประชาชนมีความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยในการดำรงชีวิต อีกทั้งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ มอบหมายให้ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ด้วยกระบวนการสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดที่เข้มแข็ง ต่อเนื่อง และยั่งยืน ป้องกันปัญหาผู้เสพติดรายใหม่ และให้การช่วยเหลือผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ที่สืบเนื่องสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการแพร่ระบาดของสิ่งเสพติดสู่สถานศึกษา เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวจึงให้หน่วยงาน สถานศึกษาปฏิบัติ ดังนี้

๑. ให้สถานศึกษาดำเนินการตามพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๖๐ และพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ อย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา
 ๒. ให้สถานศึกษาทุกระดับเป็นสถานที่ปลอดจากการสูบบุหรี่และการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
 ๓. ให้ผู้บริหารส่วนราชการ ผู้บริหารหน่วยงานราชการ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างแก่นักเรียน นักศึกษา ไม่สูบบุหรี่และดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานศึกษา
 ๔. ห้ามนักเรียน นักศึกษา สูบบุหรี่หรือดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ขณะที่สวมเครื่องแบบของสถานศึกษา
 ๕. ให้สถานศึกษาสอดแทรกและเน้นย้ำ เรื่อง พิษภัยของการสูบบุหรี่และการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในการเรียนการสอนทุกระดับ
 ๖. ให้สถานศึกษาทุกแห่งจัดกิจกรรมรณรงค์ สร้างวัฒนธรรมด้านสุขภาพอนามัย ตัดปายห้ามสูบบุหรี่ และห้ามดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในบริเวณสถานศึกษาทุกระดับ
 ๗. ให้หน่วยงานต้นสังกัด/สถานศึกษาสนับสนุนการผลิตสื่อนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ด้านพิษภัยจากบุหรี่และเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวมถึงการวิจัยกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านสุขภาพ
- จึงประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่ ๑๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

(นายธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ภาคผนวก ค บันทึกที่เกี่ยวข้องของ

7 มาตรการ เพื่อสถานศึกษาปลอดบุหรี่

7 มาตรการ เพื่อสถานศึกษาปลอดบุหรี่ นี้ เป็นการปรับปรุงร่วมกันระหว่าง กรมควบคุมโรค (สำนักควบคุมการบริโภคยาสูบ และสถาบันป้องกันควบคุมโรคเขตเมือง) กระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย กรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร สถาบันยุวทัศน์แห่งประเทศไทย และมูลนิธิธรรมรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ (เครือข่ายครูเพื่อโรงเรียนปลอดบุหรี่) เพื่อเป็นแนวทางดำเนินงาน สถานศึกษาปลอดบุหรี่ และสอดคล้องตามพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 และอนุบัญญัติที่เกี่ยวข้องประกาศ กระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูบบุหรี่ และการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานศึกษา (ลงวันที่ 10 สิงหาคม พ.ศ. 2560) และเกณฑ์การประเมินโครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดยาเสพติดและอบายมุข ให้เกิดการบูรณาการงาน ควบคุมยาสูบให้ครอบคลุมสถานศึกษาทุกระดับทุกสังกัด รวมถึงให้การดำเนินงานฯ เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยมีแนวทางการดำเนินงานสำคัญ ดังนี้

มาตรการ	แนวทางการดำเนินงานสำคัญ
1. การกำหนดนโยบาย “สถานศึกษาปลอดบุหรี่” ของสถานศึกษา	1.1 จัดทำนโยบายสถานศึกษาเป็นเขตปลอดบุหรี่ เป็นลายลักษณ์อักษร และลงนามโดยผู้บริหาร
	1.2 ถ่ายทอดนโยบายสู่การปฏิบัติ <ul style="list-style-type: none"> - ประกาศเป็นลายลักษณ์อักษร - เผยแพร่ นโยบายสู่ นักเรียน นักศึกษา ครู อาจารย์ บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้อง ทั้งในและนอกสถานศึกษา
	1.3 เผยแพร่ประชาสัมพันธ์นโยบายผ่านช่องทางที่หลากหลาย
2. การบริหารจัดการในสถานศึกษาปลอดบุหรี่	2.1 จัดตั้งคณะทำงานหรือคณะกรรมการสถานศึกษาปลอดบุหรี่ และกำหนดบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจน และประเมินตนเองในการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดบุหรี่ (รายละเอียดตามแบบฟอร์มประเมินตนเอง)
	2.2 สสำรวจข้อมูลการสูบบุหรี่ ในสถานศึกษา เช่น จำนวนผู้สูบบุหรี่ ความต้องการเลิก การพบเห็นการละเมิดการขาย และการสูบบุหรี่
	2.3 ติดตามผลการดำเนินงาน โดยคณะทำงานหรือคณะกรรมการของสถานศึกษา
3. การจัดสภาพแวดล้อมเพื่อ “สถานศึกษาปลอดบุหรี่”	3.1 จัดสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้เป็นเขตปลอดบุหรี่ตามที่กฎหมายกำหนด และ ต้องมีการดำเนินการ ดังนี้ <ul style="list-style-type: none"> 3.1.1 มีเครื่องหมายแสดงเขตปลอดบุหรี่ตามกฎหมาย (เครื่องหมายห้ามสูบบุหรี่ในระยะ 5 เมตร) ให้เห็นชัดเจน บริเวณทางเข้า – ออก (หลัก) ของสถานศึกษา 3.1.2 มีเครื่องหมายแสดงเขตปลอดบุหรี่ตามกฎหมาย ให้เห็นชัดเจน บริเวณภายในสถานศึกษา (บริเวณนอกอาคารหรือสิ่งปลูกสร้าง) 3.1.3 มีเครื่องหมายแสดงเขตปลอดบุหรี่ตามกฎหมาย ให้เห็นชัดเจน บริเวณทางเข้า – ออก อาคาร และภายในอาคารสถานที่ ทุกช่องทาง 3.1.4 ไม่มีอุปกรณ์/สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสูบบุหรี่ เช่น ที่เขี่ยบุหรี่ ถังทราย ดับบุหรี่ ฯลฯ 3.1.5 ประชาสัมพันธ์ แจ้งเตือน เรื่อง สถานศึกษาเป็นเขตปลอดบุหรี่ รวมถึงมีมาตรการควบคุม ห้ามปรามหรือดำเนินการอื่นใด ไม่ให้มีการสูบบุหรี่ในสถานศึกษา 3.1.6 เผื่อระวังไม่ให้มีการสูบบุหรี่ รวมถึงการขาย การส่งเสริมการขาย การโฆษณาผลิตภัณฑ์ยาสูบ ในบริเวณสถานศึกษา และบริเวณที่กฎหมายกำหนด 3.1.7 สถานศึกษาไม่รับการสนับสนุนใดๆ จากผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบ
	3.2 ปรับปรุงสภาพแวดล้อมไม่ให้เอื้อต่อการสูบบุหรี่ ในสถานศึกษา

มาตรการ	แนวทางการดำเนินงานสำคัญ
4. การสอดแทรกเรื่องบุหรี่ในการเรียน การสอนและกิจกรรมนอกหลักสูตร	4.1 วางแผนและกำหนดกิจกรรม เพื่อสอดแทรกเรื่องโทษ พิษภัย และผลกระทบของบุหรี่ ในรายวิชาและกิจกรรมต่างๆ ทั้งใน และนอกหลักสูตร
	4.2 ถ่ายทอด/สื่อสาร/สอดแทรก/เน้นย้ำ เรื่องโทษ พิษภัย และผลกระทบของบุหรี่ ในรายวิชา และกิจกรรมต่างๆ ทั้งใน และนอกหลักสูตร
5. การมีส่วนร่วมของ นักเรียน นักศึกษาในการขับเคลื่อน สถานศึกษาปลอดบุหรี่	5.1 ส่งเสริมให้นักเรียน นักศึกษามีส่วนร่วมในการเฝ้าระวัง ป้องกันเพื่อควบคุมยาสูบทั้งบริเวณใน และนอกสถานศึกษา
	5.2 ส่งเสริมให้นักเรียน นักศึกษา ประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างค่านิยมการไม่สูบบุหรี่ในช่องทางที่หลากหลาย
	5.3 ส่งเสริมให้นักเรียน นักศึกษา สร้างสรรค์สื่อการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียน นักศึกษาในสถานศึกษามีภูมิคุ้มกันในการปกป้องตนเองจากการสูบบุหรี่
	5.4 ส่งเสริมให้นักเรียน นักศึกษาร่วมรณรงค์บ้านและชุมชนปลอดบุหรี่ และชักชวนให้คนในบ้านเลิกสูบบุหรี่
6. การดูแลช่วยเหลือ นักเรียน นักศึกษาไม่ให้สูบบุหรี่	6.1 มีกระบวนการคัดกรอง ป้องกัน และติดตาม นักเรียน นักศึกษากลุ่มเสี่ยง เพื่อป้องกันการริเริ่มสูบบุหรี่ ของนักเรียน นักศึกษา
	6.2 มีกระบวนการในการดูแลช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การสูบบุหรี่ของนักเรียน นักศึกษา ที่สูบบุหรี่ให้เลิกสูบ รวมทั้งมีการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง
	6.3 มีกระบวนการส่งต่อนักเรียน นักศึกษาที่สูบบุหรี่ เข้าสู่ระบบบริการเลิกตามความเหมาะสม และติดตามผลของนักเรียน นักศึกษาที่เข้าสู่ระบบบริการอย่างต่อเนื่อง
7. การมีกิจกรรมร่วมกันระหว่าง สถานศึกษากับชุมชน	7.1 มีกิจกรรมสร้างความตระหนักเรื่องโทษ พิษภัย และผลกระทบของผลิตภัณฑ์ยาสูบร่วมกับชุมชน
	7.2 ชี้แจงและขอความร่วมมือร้านค้าในชุมชน ไม่ให้จำหน่ายผลิตภัณฑ์ยาสูบให้แก่เยาวชน ตามกฎหมายกำหนด
	7.3 ผลักดันให้ผู้นำชุมชนกำหนดนโยบายสนับสนุนการดำเนินงาน “บ้านและชุมชนปลอดบุหรี่”

หมายเหตุ : แนวทางการดำเนินงานสามารถปรับเปลี่ยนกิจกรรมให้เหมาะสมกับบริบท และสถานการณ์ของสถานศึกษา/พื้นที่ที่ได้ โดยอยู่ภายใต้ 7 มาตรการ เพื่อสถานศึกษาปลอดบุหรี่
 ยกเว้น มาตรการที่ 3 การจัดสภาพแวดล้อมเพื่อสถานศึกษาปลอดบุหรี่ ให้ดำเนินการตามแนวทางที่กำหนดให้ครบทุกประเด็น

1. นิยามศัพท์

- 1) “สถานศึกษา” หมายถึง สถานศึกษาทุกระดับ ทุกสังกัด
- 2) “สถานศึกษาปลอดบุหรี่” หมายถึง สถานศึกษาที่มีลักษณะ ดังต่อไปนี้
 - 2.1 เป็นสถานศึกษาที่มีการจัดให้สถานที่ทุกพื้นที่ของสถานศึกษาเป็นเขตปลอดบุหรี่ โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติ ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 และอนุบัญญัติที่เกี่ยวข้อง
 - 2.2 มีการดำเนินการตามมาตรการและแนวทางการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดบุหรี่อย่างเป็นระบบ
 - 2.3 มีการเสริมสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ยาสูบ พร้อมการสร้างตระหนักโทษ พิษภัย และผลกระทบ และการ ปลูกฝังค่านิยมเพื่อการไม่สูบบุหรี่ให้แก่เด็ก เยาวชน ทั้งนี้ แม้ว่าจะยังมีบุคลากรหรือนักเรียน นักศึกษาที่ยังเลิกสูบบุหรี่ไม่ได้ก็ตาม แต่บุคคลเหล่านั้นต้องไม่สูบบุหรี่ในบริเวณเขตสถานศึกษา
- 3) “บุหรี่” หรือ “ยาสูบ” คือ “ผลิตภัณฑ์ยาสูบ” หมายถึง ผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนประกอบของใบยาสูบ หรือพืชนิโคติเยนาทาแบกั้ม (Nicotianatabacum) และให้หมายความรวมถึงผลิตภัณฑ์อื่นใดที่มีสารนิโคตินเป็นส่วนประกอบซึ่งบริโภค โดยวิธีสูบ ดูด อม เคี้ยว กิน เป่า หรือพ่นเข้าไปในปากหรือจมูก ทา หรือโดยวิธีอื่นใด เพื่อให้ได้ผลเป็นเช่นเดียวกัน เช่น บุหรี่ บุหรี่ไฟฟ้า บาราเก้ บาราเก้ไฟฟ้า ชิการ์ เป็นต้น (ตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560)
- 4) “ข้อความ” หมายถึง การกระทำที่ปรากฏด้วยอักษร ภาพ ภาพยนตร์ แสง สี เครื่องหมาย สัญลักษณ์หรือการกระทำอย่างใด ๆ ที่ทำให้ บุคคลทั่วไปสามารถเข้าใจความหมายได้

- 5) “ขาย” หมายความว่ารวมถึง จำหน่าย จ่าย แจก และเปลี่ยน ให้ เพื่อประโยชน์ในการการค้า
- 6) “โฆษณา” หมายความว่า การกระทำไม่ว่าโดยวิธีใดๆ ให้ประชาชนเห็น ได้ยินหรือทราบข้อความเพื่อประโยชน์ในทางการค้า และให้หมายความรวมถึงการสื่อสารการตลาด

2. การเข้าร่วมดำเนินการสถานศึกษาปลอดบุหรี่

- 1) **สถานศึกษาปลอดบุหรี่** คือ สถานศึกษาทุกระดับ ทุกสังกัด ที่ดำเนินงานตาม 7 มาตรการเพื่อสถานศึกษาปลอดบุหรี่ โดยสถานศึกษาสามารถติดต่อ/สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม ได้ที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้
 - 1.1 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
 - 1.3 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
 - 1.4 สำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัด
 - 1.5 สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 1 – 12 และสถาบันป้องกันควบคุมโรคเขตเมือง กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข
 - 1.6 สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดทุกจังหวัด
 - 1.7 สำนักการศึกษา และสำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร
 - 1.8 กองงานคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข
- 2) **สถานศึกษาปลอดบุหรี่ต้นแบบ** คือ สถานศึกษาที่มีการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดบุหรี่ได้ครบถ้วน ทั้ง 7 มาตรการ เพื่อสถานศึกษาปลอดบุหรี่ และผ่านเกณฑ์ประเมินสำหรับสถานศึกษาปลอดบุหรี่ต้นแบบ รวมทั้งมีความพร้อมที่จะพัฒนาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ศึกษาดูงานแก่โรงเรียน/สถานศึกษาอื่น

3. การสนับสนุนสื่อด้านการควบคุมยาสูบ ติดต่อสอบถามเพิ่มเติม ได้ที่

- 1) กองงานคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข โทร. 0-2590-3851
- 2) กองกฎหมาย กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข โทร 0-2590-3000
- 2) มูลนิธิณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ โทร. 0-2278-1828 และที่เว็บไซต์ <http://www.ashthailand.or.th>
- 3) เครือข่ายครูเพื่อโรงเรียนปลอดบุหรี่ มูลนิธิณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ โทร. 0-2278-1828 และที่เว็บไซต์ <http://www.smokefreeschool.net>

4. การสนับสนุนการช่วยเหลือบุหรี่ ติดต่อสอบถามเพิ่มเติม ได้ที่

- 1) ศูนย์บริการเลิกบุหรี่ทางโทรศัพท์แห่งชาติ (สายด่วน Quitline) โทร. 1600 และที่เว็บไซต์ <http://www.thailandquitline.or.th>
- 2) สถาบันบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดแห่งชาติบรมราชชนนี กรมการแพทย์ โทร. 0-2531-0080 และที่เว็บไซต์ <http://www.thanyarak.go.th>
- 3) คลินิกฟ้าใส ศูนย์การแพทย์กาญจนาภิเษก มหาวิทยาลัยมหิดล โทร. 0-2849-6600 ต่อ 1094 และที่เว็บไซต์ <http://www.gj.mahidol.ac.th>
- 4) คลินิกฟ้าใส หรือคลินิกเลิกบุหรี่ ในสถานบริการสาธารณสุขทั่วประเทศ

โดย กลุ่มพัฒนาภาคีเครือข่าย
กองงานคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข
โทร. 0-2590-3851 โทรสาร 0-2590-3819

แนวทาง ๗ มาตรการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กรมควบคุมโรค ได้เสนอจัดทำแนวทาง ๗ มาตรการดำเนินการสถานศึกษาปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อให้สถานศึกษาได้มีแนวปฏิบัติให้มีความสอดคล้องกับการดำเนินงานตาม ๗ มาตรการสถานศึกษาปลอดบุหรี่ ซึ่งจะต้องมีการกำหนดแนวปฏิบัติร่วมกันกับหน่วยงานอื่นๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง รวมถึงจำเป็นต้องให้ผู้ปฏิบัติงานได้มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางนี้ โดยเฉพาะสถานศึกษาในส่วนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และอนาคตต่อไปจะขยายให้ครอบคลุมสถานศึกษาในทุกกระดับ เพื่อใช้เป็นแนวทางให้แก่สถานศึกษาที่สนใจเข้าร่วมดำเนินการสถานศึกษาปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยมีการกำหนดแนวทางดำเนินงานที่สำคัญเพื่อสนับสนุนให้การดำเนินงานสถานศึกษาปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประสบความสำเร็จในการส่งเสริมสุขภาพที่ดีแก่ นักเรียน/นักศึกษา ในทุกมิติ ดังนี้

มาตรการที่ดำเนินการ	แนวทางดำเนินงานของสถานศึกษา
๑. มาตรการที่ ๑ นโยบาย “สถานศึกษาปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์” ของสถานศึกษา	๑.๑ จัดทำนโยบายสถานศึกษาเป็นเขตปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นลายลักษณ์อักษร และลงนามโดยผู้บริหาร
	๑.๒ ถ่ายทอดนโยบายสู่การปฏิบัติ โดยการประกาศเป็นลายลักษณ์อักษร รวมทั้งเผยแพร่ นโยบายสู่นักเรียน/นักศึกษา ครู บุคลากร ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา โดยมีการระบุงการปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในทุกพื้นที่ของสถานศึกษาและมี มาตรการลงโทษผู้ฝ่าฝืนตามกฎหมาย
	๑.๓ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์นโยบายที่เกี่ยวข้องผ่านช่องทางการสื่อสารในหลายช่องทาง
๒. มาตรการที่ ๒ การบริหารจัดการในสถานศึกษาปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	๒.๑ จัดตั้งคณะทำงานสถานศึกษาปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และกำหนดบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจน
	๒.๒ สืบหาข้อมูลการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานศึกษา เช่น จำนวนผู้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ความต้องการเลิกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวมถึงการกระทำความผิดกฎหมายตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.๒๕๕๑ ในส่วนที่เกี่ยวข้อง
	๒.๓ ติดตามผลการดำเนินงาน โดยคณะทำงานของสถานศึกษา
๓. มาตรการที่ ๓ การจัดสภาพแวดล้อมเพื่อสถานศึกษาปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	๓.๑ จัดสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้เป็นเขตปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ดังนี้
	๓.๑.๑ มีการติด/แสดงข้อความหรือสัญลักษณ์ ปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยติดป้ายให้เห็นชัดเจน
	๓.๑.๒ มีการเฝ้าระวังไม่ให้มีการขายการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานศึกษา และรอบสถานศึกษา
	๓.๑.๓ การห้ามโฆษณาที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มแอลกอฮอล์และยินยอมให้ผู้อื่นมาโฆษณาผลิตภัณฑ์ที่สื่อถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ภายในสถานศึกษา
	๓.๑.๔ ขอให้สถานศึกษาและนักเรียน/นักศึกษา ไม่รับการสนับสนุนใดๆ จากผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
๓.๒ ปรับปรุงสภาพแวดล้อม ให้เป็นสถานศึกษาปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	
๔. มาตรการที่ ๔ การสอดแทรกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในการเรียนการสอนและกิจกรรมนอกหลักสูตร	๔.๑ วางแผนและกำหนดกิจกรรมเพื่อสอดแทรกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในรายวิชาและกิจกรรมต่างๆ ทั้งในและนอกหลักสูตร
๕. มาตรการที่ ๕ การมีส่วนร่วมของนักเรียน/นักศึกษาในการขับเคลื่อนการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	๕.๑ ส่งเสริมให้นักเรียน/นักศึกษามีส่วนร่วมในการเฝ้าระวัง ป้องกันเพื่อควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทั้งบริเวณในและนอกสถานศึกษา
	๕.๒ ส่งเสริมให้นักเรียน/นักศึกษาประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างค่านิยมการไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่องทางที่หลากหลาย
	๕.๓ ส่งเสริมให้นักเรียน/นักศึกษาร่วมสร้างสรรคส์สื่อการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียน/นักศึกษาในสถานศึกษามีภูมิคุ้มกันในการปกป้องตนเองจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
	๕.๔ ส่งเสริมให้นักเรียน/นักศึกษาร่วมรณรงค์บ้านและชุมชนปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และชักชวนให้คนในบ้านเลิกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

มาตรการที่ดำเนินการ	แนวทางดำเนินงานของสถานศึกษา
๖. มาตรการที่ ๖ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน นักศึกษาไม่ให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	๖.๑ มีกระบวนการป้องกัน คัดกรอง และติดตามนักเรียน/นักศึกษาในกลุ่มเสี่ยง เพื่อป้องกันการเริ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียน/นักศึกษา
	๖.๒ มีกระบวนการในการดูแลช่วยเหลือ ให้คำปรึกษานักเรียน/นักศึกษาที่มีแนวโน้มอาจจะดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไม่ให้ยุ่งเกี่ยว และติดตามผลการเลิกการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียน/นักศึกษาอย่างต่อเนื่อง
	๖.๓ มีกระบวนการส่งต่อนักเรียน/นักศึกษาที่ติดการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เข้าสู่ระบบบริการเลิกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามความเหมาะสม และติดตามผลการเลิกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียน/นักศึกษาที่เข้าสู่ระบบบริการเลิกดื่มอย่างต่อเนื่อง
๗. มาตรการที่ ๗ กิจกรรมร่วมระหว่างสถานศึกษากับชุมชน	๗.๑ มีกิจกรรมสร้างความตระหนักเรื่องการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ร่วมกับชุมชน
	๗.๒ ชี้แจงและขอความร่วมมือร้านค้าในชุมชน ไม่ให้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่เยาวชนร่วมกับชุมชนรอบสถานศึกษา
	๗.๓ ผลักดันให้ผู้นำชุมชนมีนโยบายสนับสนุนการดำเนินงานชุมชนปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

หมายเหตุ : แนวทางการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำกิจกรรมต่างๆ ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ของสถานศึกษา หรือพื้นที่ได้

๑. นิยามศัพท์

“สถานศึกษาปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์” หมายถึง ที่มีลักษณะ ดังต่อไปนี้

- ๑) เป็นสถานศึกษาทุกระดับชั้น คือ ประถมศึกษา อาชีวศึกษา มัธยมศึกษา และ อุดมศึกษา ที่มีการจัดให้สถานที่ทุกพื้นที่ของสถานศึกษาห้ามขายห้ามดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
- ๒) มีการดำเนินการตามแนวทางการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวมทั้งมีมาตรการเฝ้าระวังการขายการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานศึกษา และมีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบเมื่อพบว่ามีกรดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานศึกษา
- ๓) มีการเสริมสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และปลูกฝังค่านิยมเพื่อการไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่เยาวชน บุคลากรทางการศึกษาทุกระดับและผู้เกี่ยวข้องต้องไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในบริเวณเขตสถานศึกษา

๒. การเข้าร่วมดำเนินการสถานศึกษาปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

- ๑) สถานศึกษาปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คือ โรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มหาวิทยาลัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ของทั่วประเทศที่ร่วมดำเนินงานเพื่อเป็นสถานศึกษาปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยสถานศึกษาที่สนใจสามารถติดต่อข้อมูลเพิ่มเติม ได้ที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

- ๑.๑ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับ ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอาชีวศึกษา
- ๑.๒ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด
- ๑.๓ สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร
- ๑.๔ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด
- ๑.๕ สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ ๑ - ๑๒ และสถาบันป้องกันควบคุมโรคเขตเมือง
- ๑.๖ สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

- ๒) สถานศึกษาปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต้นแบบ คือ โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาที่มีการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ตามแนวทางการดำเนินงานสถานศึกษาเพื่อปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ผ่านเกณฑ์ประเมินสำหรับสถานศึกษาปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต้นแบบ) และมีความพร้อมที่จะพัฒนาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ศึกษาดูงานแก่โรงเรียนหรือสถานศึกษาอื่นๆ

๓. ดัดแปลงเนื้อหาเอกสารมาจาก “เครือข่ายครูเพื่อโรงเรียนปลอดบุหรี่” และ “สำนักควบคุมการบริโภคยาสูบ กรมควบคุมโรค”

.....

ภาคผนวก ง ประวัติของผู้จัดทำ

ชื่อ- สกุล

วัน เดือน ปีเกิด

ที่อยู่ปัจจุบัน

ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน

นางสาว รัฐกาญจน์ ยานะโส

๙ ธันวาคม ๒๕๒๙

บ้านเลขที่ ๑๖/๗ หมู่ ๑๐ ต.ธารเกษม อ.พระพุทธบาท จ.สระบุรี
พยาบาลวิชาชีพปฏิบัติการ สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ ๔
จังหวัดสระบุรี กรมควบคุมโรค

ประสบการณ์การทำงาน

พ.ศ.๒๕๕๓ - ๒๕๕๔ หอผู้ป่วยสงฆ์อาพาธ โรงพยาบาลมหาสารคาม
เชียงใหม่

พ.ศ. ๒๕๕๔ - ๒๕๕๗ แผนกผู้ป่วยนอกเวชศาสตร์ฟื้นฟู คลินิกฟื้นฟูหัวใจ
โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า

พ.ศ. ๒๕๕๗ - พ.ศ.๒๕๕๘ ศูนย์ตรวจสอบและเรียกเก็บเงินค่ารักษาพยาบาล
สถาบันบำราศนราดูร กรมควบคุมโรค

พ.ศ.๒๕๕๘ - ๒๕๖๑ กลุ่มงานสนับสนุนเครือข่ายระบบบริการ
สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เขต ๑๓ กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๓ เจ้าหน้าที่บริหารทรัพยากรสุขภาพ
แผนกพัฒนาคุณภาพ โรงพยาบาลศิริราชปิยมหาราชการุณย์
ปัจจุบัน กลุ่มโรคไม่ติดต่อ สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ ๔
จังหวัดสระบุรี กรมควบคุมโรค

วุฒิการศึกษา

พ.ศ. ๒๕๕๓ พยาบาลศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

พ.ศ. ๒๕๖๑ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต

(สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกการบริหารโรงพยาบาล
มหาวิทยาลัยมหิดล